

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄνθος γλωσσὸν (ποίημα) . . . . . Γιάννη Τσιλιμίγκρα
 Ἡ Ζωὴ καὶ τὸ Ἔργο τοῦ Λασκαράτου (συνέχ.) . . . Δ. Ζακυνθινοῦ
 Μῦθο (ποίημα) . . . . . Μαρίας Ζάμπα
 Δύο ἐκ Πίζης τῶν ἐτῶν 1819 καὶ 1920
 ἀνέκδοτοι περὶ Καποδιστριαίου ἐπιστολαὶ
 τοῦ προῦν Ἄρτης καὶ εἶτα Οὐγγροβλαβί
 ας Μητροπολίτου Ἰγνατίου . . . . . Δημ. Π. Πασχάλη
 Ἡ Σιωπὴ (διήγημα) . . . . . Γιάννη Σκαρίμπα
 Τὸ Σπῆνι μας . . . . . Μυρτώτισσας
 Γ. Μαρχοῶ (ἀνέκδοτο) . . . . . Ἀνακοίνωσις Κ. Παλατιανοῦ
 Στὴ Miss Εὐρώπη (ποίημα) . . . . . Teodoro Briscos
 Ἡδονικὸν (ποίημα) . . . . . Στέφανου Σίδερη
 Ἐπιγράμματα . . . . . Γιάννη Τσιλιμίγκρα
 Bibliographie Jonienne (Προσθήκαι) . . . Δ. Παπαγιαννοπούλου
 Πνευματικὴ Ζωή.-Οἱ δελφικὲς εὐορτές-Οἱ Ἰκέτιδες . . . Μαρ. Μινώτου
 Δημ. Φραγκόπουλος (βιογραφία . . . . . Δ. Π. Καλογερόπουλου
 Διάφορα — Τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων. — Ὁ κ. Παπανδρέου. —
 Ἡ Βιβλιοθήκη Δε-Βιάζη. — Ὁ νέος Ναὸς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου.
 Νέες ἐκδόσεις. — Ἐφημερίδες καὶ περιοδικά. — Ἀλληλογραφία.

ΕΤΟΣ Δ' ΑΡΙΘ. 39 - 40
 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1930

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΧ. 5

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΗΡΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΜΕΘΥΡΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1.Σ3.Υ2.Φ2.0018

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
«ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ»

Ἐτησίᾳ . . . . Δοχ. 50.—
Ἐξάμηνος . . . . » 25.—
Ἐτησίᾳ ἑξωτερικοῦ Δολλάρια 2

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

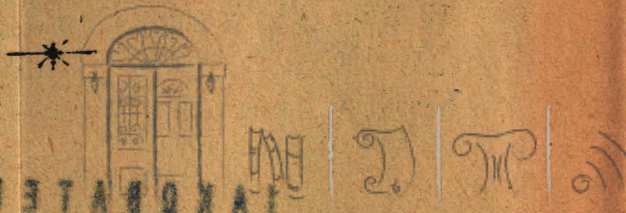
Συνεργασία, ἀνταλλαγῆ, συνδρομαί, ἐμβάσματα καὶ ὅτι ἄλλο σχετικὸ μὲ τὸ περιοδικὸ στέλνεται στὴ διεύθυνση:
Μαριέτταν Μινώτου Ζάκυνθον

Οἱ συνδρομητὲς τῆς «Ἰονίου Ἀνθολογίας» λαβαίνουν μὲ 25 μόνο δραχ. τὸ περίφημον καὶ πολυτελὲς **Λεύκωμα τῆς Ζακύνθου** μὲ 200 μεγάλες σελίδες καὶ 100 φωτογραφίαις. — Ἐπίσης μὲ 10 μόνο δραχ. τὸ Λεύκωμα Μαρκοῦ. — 120 σελίδες μὲ μελανογραφίαις τῆς Κερκύρας. — Καὶ στὰ δυὸ συνεργάζονται οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν καὶ διάσημοι ξένοι συγγραφεῖς.

Ὁ ἐκδότης κ. Μαυρίδης ἀπεσύρθη τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς «Ἰονίου Ἀνθολογίας». — Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς πὺν ἔστειλαν σ' αὐτὸν τίς συνδρομὲς των νὰ μᾶς γνωστοποιήσουν τίς διευθύνσεις των γιὰ νὰ λάβουν τὰ ἐκδοθέντα φύλλα.

Ὅσοι δὲ λαβαίνουν ταχυκὰ τὸ περιοδικὸ νὰ μᾶς τὸ γράψουν γιὰ νὰ τοὺς σταλοῦν ἀμέσως δωρεάν τὰ φύλλα πὺν τοὺς λείπουν.

Ἡ «Ἰόνιος Ἀνθολογία» καὶ τὰ Λευκώματα πωλοῦνται στὴν Ἀθήνα στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας Ἰωάν. Κολλάρου (Πανεπιστημίου 50), ὅπου μποροῦν νὰ ἐγγράφονται συνδρομητὲς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
10

ΙΟΝΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ - ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 39 - 40

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1930

ΑΝΘΟΣ ΧΛΩΜΟ

Ἄνθος χλωμὸ πὺν τοῦ ἡλίου τὴν ἀχτίδα
ποτέ σου δὲν ἐγνώρισες φτωχό,
κάτου ἀφ' τὸν ἴσκιον τοῦ δενδριοῦ πὺν σ' εἶδα
νὰ ζῆς ζητώντας σκέπη καὶ χυμό,

πόσο βαθειὰ μ' ἐπλήγωσες καῦμένο
σὰν εἶδα τὴ δροσιά σου νὰ ρουφᾶ
παλιὸ δενδρὶ καὶ μισομαραμένο
καὶ νὰ χλωμάζῃ τέτοιαν ὄμορφιά.

Τὸ λίγο ἐκεῖνον ἴσκιον πὺν σοῦ δίνει
πληρώνεις ἀκριβὰ χλωμέ μου ἀνθέ,
χρῶμα ζωὴ καὶ μῦρα ἐκεῖνος σοῦ πίνει
καὶ σὺ δὲν εἶδες ζέστα φῶς ποτέ.

Μὰ ἐγὼ πὺν σ' ἀγαπῶ, ἀφ' τὴ βιζάστρα
ὄν νὰ σὲ βγάλω ἐφτούνη τὴν κακή,
νὰ ζήσῃς μέσα σὲ πανώρια γλάστρα
πλούσια ἀπὸ φῶς καὶ πλούσια ἀπὸ ζωή.

Ἄνθος χλωμὸ πὺν τόσο σὲ λυπήθηκα
μόνο κοντὰ μου τὴ ζωὴ θὰ βρῆς,
ἐγὼ γιὰ ν' ἀναζήσω ἐσὲ γεννήθηκα
καὶ ἐσὺ μὲ τ' ἄρωμά σου νὰ μὲ ζῆς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΡΑΣ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ *

Πλαίί με τόν άφορισμό και τόν κατατρεγμό του κλήρου τὰ «Μυστήρια» χτυπήθηκαν κι' από τους λογίους. Τὰ κυριώτερα άρθρα τής πολεμικής αυτής είναι τού γνωστού ιστορικού τής Φιλοσοφίας Θ. Καρούσου. (Εφημερίς τών Συζητήσεων Κερκύρας, 1856) και τού ζακυνθνού ιστορικού Π. Χιώτη (Πανδώρα, τ. Ζ και Η!) 'Ο Χιώτης πολλά σωστά έγραφε για τὸ βιβλίο του Λασκαράτου. «'Ο συγγραφεύς, λέγει, θεωρών τους χρηστούς τιοούτων πολιτών χαρακτήρας και αντιγράφων ὄφειλε νὰ παραστήση ἐν τῷ συγγράμματι, και οὐχι ἐκ μιᾶς μόνης ἀπόψεως τὸ κακὸν μόνον και σεσηπὸς τής κοινωνίας του νὰ ἐκδηλώση, και τὸ βιωφελές και τὸ χρηστὸν ἦθος αὐτοῖς νὰ συνεπαγάγη, νὰ εἰκονίση τὴν ἠθικὴν και πολιτικὴν και θρησκευτικὴν κατάστασιν τής Πατρίδος του, και ὠραῖον τερπνόν τε και χρήσιμον τὸ θέατρον αὐτοῦ και δραματικώτερον νὰ καταστήση». (1) 'Αλλ' αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ βάση τής κριτικῆς του Χιώτη εἶναι πλανημένη, γιατί δὲ μπόρεσε νὰ κάμη διάκριση ανάμεσα σὲ ἔργο ἠθογραφικὸ ἀπλῶς και ἠθογραφικὸ πολεμικὸ, ὅπως εἶναι τὰ «Μυστήρια», ὅπου ἡ ὑπερβολὴ τής περιγραφῆς εἶναι δικαιολογημένη και ἀπαραίτητη.

'Ελέγαιε παραπάνω ὅτι ὁ ἐπίσημος κλήρος τής Κεφαλονιάς πρότεινε στὸ Λασκαράτο νὰ κάψη τὰ ἀντίτυπα του ἔργου του. Στὸ σημειὸ αὐτὸ μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ θαυμάσουμε τὸ χαρακτήρα και τὴ διαγωγή τής γυναικὸς του. 'Ας δοῦμε τι ὁ ἴδιος ὁ Λασκαράτος διηγείται σχετικῶς: «'Η γυναικᾶ μου, συγχυσμένη για τὴν ἀνταλλαγὴ, πού μου πρότειναν, ἔτρεξε και μου εἶπε ἀγαναχτισμένη: ἂν ἦσουν τόσο τιποτένιος, ὥστε νὰ δεχτῆς τὴ δωροδοκία αὐτῶν τῶν ἀθλίων, θὰ σὲ νόμιζα ἀληθινὰ ἀφωρεσμένο και δὲ θὰ ἦμεν πιὰ γυναικᾶ σου. Κρατήσου σταθερὸς στὴ δυστυχία μας, κ' ἐγὼ θὰ προσπαθῆσω νὰ σοῦ γλυκάνω τὸ ποτήρι τής πίκρας σου».

Κ' ἔτσι, ἀκλόνητος ὁ ποιητὴς στὶς ιδέες του, ἀποφασίζει νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Κεφαλονία και νὰ καταφύγη στὴ γειτονικὴ Ζάκυνθο.

Μὰ κ' ἐκεῖ ἀκόμη τὸν ἀκολούθησε ὁ κατατρεγμὸς του κλήρου. 'Ο ἐπίσκοπος τής Ζακύνθου Νικόλαος Κοκκίνης δὲν ἠθέλησε νὰ ὑστερήσει καθόλου ἀπὸ τὸν Κεφαλονίτη συνάδελφό του και τοῦ

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου.

1) Πανδώρας τ. Ζ σ. 259

ετοίμασε δεύτερον ἀφορισμό.

'Υστερ' ἀπ' αὐτὸ ὁ Λασκαράτος εἶδε πὸς ἡ διαμονὴ του στὴν 'Επτάνησο θὰ του ἦταν ἀνυπόφορη και γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε νὰ φύγη για δεύτερη φορὰ στὸ Λονδίνο. 'Εκεῖ μόνο λίγα μαθήματα Νεοελληνικῆς κατώρθωσε νὰ βρῆ. Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅμως πὸς θὰ εὐρισκε πλατύτερον ὀρίζοντα πῆγε στὸ Καίμπριτζ. Μὰ τοῦ κάκου' τὸν ἐρχόμενο χρόνο ἡ ἀνάγκη τὸν ἔσπρωξε νὰ γυρῆσι πίσω στὴν 'Ελλάδα και στὰ 1857 ἐγκαταστάθηκε στὴ Ζάκυνθο.

Στὴ Ζάκυνθο ἄρχισε νὰ βγάξη τὸ οἰκογενειακὸ περιοδικὸ «'Ο Λύχνος». 'Ηταν ἡ ἐποχὴ, πού μεσουρανοῦσε ἡ δόξα του Λομβάρδου. Τὸ πνεῦμα του Λασκαράτου και οἱ θρησκευτικὲς του δοξασίες, φαίνεται, δὲ βρῆκαν τὴν ἐπικύρωση του ζακυνθνού πολιτευτῆ. Τὸν Νοέμβρη του 1859 ὁ Λομβάρδος δημοσίεψε στὴ «Φωνὴ τοῦ 'Ιονίου» ἓνα ἄρθρο, ὅπου προσπαθοῦσε νὰ παρουσιάση τὸν ποιητὴ μας ὡς ἐχθρὸ τής θρησκείας. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔφερε τὸ Λασκαράτο μπροστὰ στὸ δικαστήριον. 'Αλλὰ σ' αὐτὰ τὰ δικαστήρια, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος στὸς «Στοχασμούς» του, «ὅποιος γνωρίζει νὰ ξη δίκιο φοβεῖται και ὅποιος γνωρίζει νὰ ἔχη ἄδικο ἐλπίζει». 'Ο ποιητὴς μας καταδικάστηκε σὲ τριμνηνὴ φυλάκιση στὶς φυλακὲς τής Κεφαλονιάς. (1) Κατὰ τὸ διάστημα τής ποινῆς του ὁ Λασκαράτος δοκίμασε πολλὰ πίκρες. Μὰ ἀνάμεσα στὰ βράσανά του ἀισθανότου μιά ἱκανοποίησι. «'Εἶχα ὑποφέρει, λέγει στὴν Αὐτοβιογραφία του, μιὰ καταδίκη και μιὰ φυλάκιση' ἐν τούτοις σὶσθανόμουν πὸς ἐθριάμβευα και στοιχηματίζω πὸς ὁ ἀντίπαλός μου [ὁ Λομβάρδος] δὲν αἰσθάνεται τὸ θρίαμβο στὸ βάθος τής καρδιᾶς του.» Καὶ συμπληρώνει: «ὅταν ὁ δίκαιος ὑποφέρῃ, γίνεται πιὸ δυνατός.» 'Εν τῷ μεταξὺ ὅμως οἱ εὐγενεῖς τοῦ 'Αργοστολοῦ και τοῦ Λιξουριοῦ, βλέποντας τὴ φανερὴ ἀδικία, ἐνεργήσανε σὶν ἄγγλο 'Αρμυστὴ Η. Κ. Storcks και ὁ ποιητὴς δὲν τέλειωσε τὴν ποιητὴ του. (2)

'Όταν βγῆκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ ἔγραψε τὸ ἔργο του: «Le mie sofferenze e le mie osservazioni nelle prigioni di Cefalonia» (1860). Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις μιὰ σπουδαία συμβολὴ στὴ γνώση τής πολιτικῆς κατάστασης στὴν 'Επτάνησο.

Στὸ σημειὸ αὐτὸ χάνουμε για λίγα χρόνια τὸν ἰδεολόγο ἀγωνιστὴ και ξαναβρίσκουμε τὸν ποιητὴ. Καταγίνεται τώρα, μὲ τὴ μόρ-

ΙΑΚΙΝΘΙΟΙ Λεπτομέρειες τής δίκης αὐτῆς, πού δὲν μποροῦν, δυστυχῶς, νὰ μεταφερθοῦν ἐδῶ και πού εἶναι πολὺ διδαχτικὲς, περιέχονται στὸ βιβλίο του Λασκαράτου «'Οἱ καταδρομὲς μου ἐξαιτίας τοῦ Λύχνου» (Κεφαλληνία, 1862).

2) Βλ. τὰ σχετικὰ ἔγγραφα: 'Οἱ Καταδρομὲς κλπ. σ. 110.

φωση τῶν παιδιῶν του, μακριὰ ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κόσμου στὸ ἐξοχικό του χτήμα στὰ Ριτσᾶτα, κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐκεῖ γράφει τὰ περισσότερα λυρικά του ποιήματα καὶ μεταφράζει ξένους συγγραφεῖς. Μὰ πὺς πολὺ, ζῆ μιὰ ζωὴ ἡσυχῆ, τὴ ζωὴ, πὺς δεκαπέντε χρόνια πρωτότερα εἶχε τραγουδήσει σ' ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του:

“Ὄντας εἶμαι στὸν κάμπο μοναχός μου,
ἔχω μιὰ συντροφιά τῆς ὄρεξιᾶς μου,
συντροφιά τὴν καλλίτερη τοῦ κόσμου
ἔχω τὴ συντροφούλλα τῆς καρδιάς μου.
Καρδούλλα μου, πιστὴ συντρόφισσά μου,
πὺς δὲ δίνει ὑποψίες τῆς φαντασιᾶς μου,
πὺς δὲ χολοταράζει τ'ἀντερά μου
καὶ πὺς ναι ὅλη γιὰ μὲ κ' ὅλη δική μου
—δική μου σὰν μπορῆ νᾶν ἡ καρδιά μου:
Πόσες φορὲς καὶ κείνη κλαίει μαζί μου
μὲ πίκρα ἀληθινή τὸ ριζικό μου!
Μὰ κείνη ἡ πίκρα εἶν' εὐχαρίστησή μου,
κ' εὐθὺς παρηγοριῶμαι ἀνάμεσό μου.
Ρίχνω τὸ βλέμμα γύρου στὶς δουλειές μου
κ' ἐδῶ βλέπω ἓνα φυτόμα δικό μου,
τὸν κόπο μου, τὶς ἔγνοιες μου καὶ ἴδρωτές μου.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (1865) δημοσίεψε τὴ «Στιχοϋργική» του, πὺς στὰ 1874 ξαναδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ «Βύρων». Στὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλιαράκι προσπαθεῖ νὰ δώσῃ μιὰ συστηματικὴ ἀνάλυση τοῦ νεοελληνικοῦ στίχου καὶ νὰ καθορίσῃ τὴν καταγωγὴ τῶν μετρικῶν μορφῶν. Ἐδῶ πρέπει ξεχωριστὰ νὰ σημειωθῆ ἡ περιεργὴ θεωρία του γιὰ τὸ δεκαπεντασύλλαβο ὑποστηρίζει, δηλαδή, ὅτι ὁ στίχος αὐτὸς δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ δυὸ σίχοι, ἓνας ὄχτασύλλαβος κ' ἓνας ἑφτασύλλαβος, γραμμένοι πλάι-πλάι. Ἐννοεῖται ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς μετρικῆς, ἡ ὁποία παραδέχεται ὅτι ὁ δεκαπεντασύλλαβος βγήκε ἀπὸ τὸ ἰαμβικὸ τετραμέτρο. Δύο εἶναι οἱ αἰτίες, πὺς ἔφεραν τὸ Λασκαράτο στὴν πλανημένη αὐτὴ γνώμη· ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ παρεξήγηση τῆς τομῆς, πὺς τυχαίνει πάντα ὕστερ' ἀπὸ τὴν ὄγδοη συλλαβὴ καὶ ἡ προσπάθεια ἀπὸ τ'ἄλλο μέρος νὰ ἐρμηνέψῃ μὲ τὸ μέτρο τῆς ἰταλικῆς στιχοϋργικῆς φαινόμενα νεοελληνικῆς, πολὺ παλιώτερα ἀπ' ὅσο τὰ νόμιζε. Ὅπως δὲ γράφει σχετικὰ ὁ ἴδιος σ' ἓνα γράμμα του πρὸς τὸν ἰταλὸ Boccardi: «*le mie poesie sono tutte modelate sulle forme italiane, ed Italiana è in tutto e per tutto la versificazione, a cui sempre io m' attenni.*» (1)

Μὰ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ Λασκαράτου κρυβόταν πάντα ἡ

1) Ποβλ. Ἡλ. Τσιτσέλη, Κεφαλ. Εὐμμ. σ. 720

τάση πρὸς τὴν πολεμικὴ καὶ ὁ batailleur, ὅπως πολὺ πιτυχημένα τὸν χαρακτηρίζει ἡ Ἰουλιέττα Laubert δὲν ἄργησε νὰ διαδεχθῆ τὸν ποιητὴ τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς ἡρεμίας. Ἔτσι στὰ 1868 δημοσίεψε τὴν «Ἀπάντησις τὸν ἀφορισμὸ τοῦ 1856», ἓνα ἔργο, πὺς εἶχε γραφῆ ἀπὸ καιρὸ. Στὸ βιβλίον αὐτὸ, ἀνασκευάζοντες φράση μὲ φράση τὸν ἀφορισμὸ τῆς ἐκκλησίας, κατηγορεῖ καὶ ξεσκεπάζει μ' ἓνα λεπτὸ σαρκασμὸ τὴν ἀμάθεια καὶ τὴν ὑποκρισία τοῦ κλήρου. Ἡ Ἀπόκριση βοήθη κ' αὐτὴ πολὺ κακὴ ὑποδοχὴ· μὰ ἡ κακὴ αὐτὴ ἐντύπωση γινόταν ἀκόμη χειρότερη ἀπὸ τὸ ἐξῆς γεγονός: Τὴν 1 Ἰουλίου 1868, μαθαίνοντας πὺς ὁ δήμαρχος τῶν Ἀθηνῶν πρότεινε στὸ συμβούλιον νὰ δωρήσουν μιὰ «κούνια» γιὰ κάποιον νιογέννητο βασιλόπουλο, ἔγραψε ἓνα πολὺ τσουχτερὸ ἄρθρον στὸ «Λύχνος» (ἀρ. 49), πὺς ἀρχίζει μὲ τ' ἀκόλουθα λόγια: «Κύριε Δήμαρχε Ἀθηνῶν. Μαθόντες ὅτι ἐτοιμάζετε καὶ κούνια γιὰ τὸ βασιλικὸν νήπιον, καὶ μὴν ἀμφιβάλοντας ὅτι σεῖς ὁ ἴδιος θέλει ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ ἦσθε ὁ Κουνιστῆς του, ἰδού σᾶς στέλλουμ' ἔτοιμο, φτεῖ ασμέτο καὶ τὸ νανάρισμα». Καὶ συνεχίζεται τὸ ἄρθρον ὅσον ἴδιο εἰρωνικὸ τόνο. Αὐτὸ θεωρήθηκε ἀσέβεια πρὸς τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια κ' ὁ Λασκαράτος σύρθηκε ἄλλη μιὰ φορὰ στὰ δικαστήρια. Τὴ φορὰ ὅμως αὐτὴ ἀθωώθηκε. (Ἔχει συνέχεια)

ΜΥΡΟ

Σὲ λήκυθο ἀκριβὴ πῶχω σκαλίσει
μὲ τέχνη ζωντανεύτρας θαυμαστῆ,
τὸ μύρο τῆς ψυχῆς μου τῶχω κλείσει
μὴν ἄδικο χυθῆ καὶ σκορπιστῆ...

Καὶ μὲ σφραγίδα μιὰ μαλαματένια
τὸ σφράγισα, ἀξεδύμαστο κ' ἀγνὸ
νὰ μένης μὲ στοργὴ τὸ κούβω κ' ἔννοια
τὸ μόνο μου τὸ βίος, τ'ἀληθινό...

Γιατὶ σταλιά, σταλιά, τῶχω μαζέψει
καὶ τὸ φυλάγω σὰν τὸν θησαυρὸ
γιὰ Σένα, ὦ Ποθητὲ πὺς καρτερῶ...
Σὲ πὺς ζῆς στὴν κάθε μου τὴν σκέψη

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

(Ἀνέκδοτο)

MARIA ZAMPA

δρομήν. Τοῦτο μένει ἐδική σας φροντίς, φθάνει νὰ μὴ παραμεληθῇ ὁ νέος καὶ κάμετε ὅπως σὰς εἶναι εὐκολώτερον.

Ἔδωκα εἰς τὸν Μόστραν τριακόσια φλωρία διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ταξειδίου του καὶ ὅταν θέλετε στείλετέ τα. Δὲν ἐξωδεύθησαν τόσα μόνον, πλὴν δὲν θέλω νὰ νομίσῃ τὸ ὕψος του ὅτι εἰς τὰ ξένα χρήματα εἶμαι γενναῖος, καὶ φθάνει νὰ μὴν εἶναι ὅλα τὰ ἔξοδα εἰς βάρος μου, διότι δὲν μοὶ τὸ συγχωρεῖ ἡ ἐνεστῶσα κατάστασίς μου.

Εἰς τὸ περὶ ἀλλαγῆς τοῦ Μητροπολίτου δὲν ἔχω τί νὰ σὰς εἶπω. Ὅσον ὁ πρῶν ἦτο εὐήθης, ἄλλο τόσον εἶνε ὁ νῦν κακοήθης. Τοιοῦτος ἦτον ὅταν τὸν ἐγνώρισα, τῶρα δὲν ἤξεύρω ἂν ἔγινε καλός.

Εἰδήσεις τῆς Πόλεως εἰμπορεῖς νὰ μοῦ γράψῃς χωρὶς ὑποψίαν ἃς εἶναι ἄλλη ὑπογραφή εἰς τὸ γράμμα σου καὶ δὲν εἰμπορεῖ νὰ προσέλθῃ κανὲν ἀναντίον. Τοῦ Πατριάρχου ἡ ἐγκύκλιος εἶναι chef - d' oeuvre ἦτο προτιμώτερον νὰ τρώγῃ κάστανα καὶ νὰ σιωπᾷ.

Τὸ σχολεῖον πρέπει νὰ ἐνωτισθῇ τὸ ὕψος του, διότι αὐτὸ μόνον τὸ καλὸν εἰμπορεῖ κατὰ τὸ παρὸν νὰ κάμῃ. Τοὺς Βλάχους ἐγὼ οὔτε τοὺς ἐρώτησα, οὔτε τοὺς ἀνεκάλυψα ποτέ, καὶ ἕκαστα ὅ,τι τότε ἠμπόρει νὰ γίνῃ. Φανεῖτε σεῖς ἀσθενέστεροι, ἂν θέλετε, πλὴν ὑποχρεώσατέ τους νὰ καταπεισθῶσιν εἰς τὰ δέοντα καὶ εἰς ὅ,τι ὠφελεῖ καὶ τὴν πατρίδα των καὶ τοὺς ξένους.

Τελειόνω μὲ μίαν ὑπόθεσιν, ἣτις καὶ ἂν σὰς φανῇ παράξενος δὲν εἶναι ὅμως ἄδικος. Ὁ Ὑψηλότατος αὐθέντης ἐνέκρινε τὸ φέρισμόν μου πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ μακαρίτου σπαθάρη Κωστάκη. Ἐγὼ δὲν ἔκαμα παρὰ τὸ χόεός μου τότε. Τῶρα εἶναι ἄλλαι περιστάσεις καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐγκρίνῃ ἡ Ὑψηλότης του ὁμοίως νὰ δοθῇ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ μακαρίτου (ὁ ὁποῖος ἀκούω ὅτι εἶναι καὶ καλὸς νέος) καμμία ἀρχοντιά μὲ εἰσοδήμα καὶ νὰ τὸν προσταξῇ νὰ πληρώσῃ τὸ πατρικὸν χρέος του, καθότι αὐτὸς ὁ νέος ἔλαβε καὶ κάποιαν κληρονομίαν πατρικὴν καὶ τοὺς ὑποχρεώνουν καὶ οἱ νόμοι νὰ τὰ πληρώσουν. Ὁ μακαρίτης, ὡς τὸ ἤξεύρεις, ἦτο περισσότερον ἀπὸ ἀδελφὸς τοῦ Ὑψους του. Ἄν εὐεργετήσῃ τὸν υἱὸν καὶ νὰ ὑποχρεώσῃ καὶ ἕνα φίλον φαντάζομαι ὅτι θέλει κάμει καὶ δίκαια καὶ δόσια.

Ταῦτα καὶ μένω, 1819 Ἰουλίου 18|30 ἐκ Πεισῶν

φίλος καὶ εὐχέτης

Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος

Εὐγενέστατε ἄρχων ἄγα,

Ἐλαβον ἀσμένως τὸ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου γράμμα σου καὶ ἔγνων τὰ ἐν αὐτῷ. Δὲν εἰμπορῶ νὰ δουλεύσω τὸν λαμπρὸν ἡγεμόνα εἰς τὸ πρόβλημά του, διότι ὁ φίλος συστηματικῶς δὲν δέχεται οὔτε χρήματα, οὔτε δῶρα, εἰμπορῶ ὅμως νὰ δεῖξω τὸ πρὸς με γράμμα τῆς Ὑψηλότητός του, ἢ νὰ τοῦ τὸ στείλω, ἂν κατὰ περίστασιν ἐμποδισθῇ ἡ ἀντάμωσίς μας, καὶ κατὰ τρόπον διορθῶνεται τὸ πρᾶγμα, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ἐλάμβανε τὰ δῶρα τοῦ Ὑψους του. Λάβε λοιπὸν τὴν κλωσύνην νὰ βεβαιώσῃς τὴν Ὑψηλότητά του, ὅτι τοῦτο διορθῶνεται, ὡς ἀνωτέρω γράφω, καὶ ὅτι καὶ χωρὶς ἔξοδα θέλει ἔχει τὸν φίλον βοηθὸν εἰς τὰς ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις του.

Ὁ Πραΐδης στοχάζομαι ὅτι δὲν ἔχει τῶρα χρεῖαν, ἐπειδὴ τοῦ ἐπρομηθεύθη ἐντεῦθεν διὰ τοῦ Γεωργίου Λεβέντη δέκα φλωρία μηνιαῖον καὶ εἰμπορεῖ μὲ αὐτὰ καὶ μὲ κάτι ἰδικόν του νὰ ζήσῃ. Πλὴν εἶναι ἄλλος καλὸς μαθητῆς ὡς ὁ Πραΐδης, τοῦ ὁποῖου τὰ ἔξοδα ἕκαστα ἐγὼ πρὸ χρόνων καὶ τὸν ἐγύμνασα καλὰ εἰς μαθηματικά, φυσικὴν καὶ ἀστρονομίαν μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὸν στείλω ἔπειτα εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ διδαχθῇ τὴν ναυτικὴν καὶ νὰ διδάξῃ εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου εἰμπορεῖ νὰ συσταθῇ τοιοῦτον Σχολεῖον. Αὐτὸν ἂν εἰμπορῆς νὰ ἀναλάβῃς καὶ νὰ τοῦ προμηθεύσῃς τὰ ἔξοδα τῆς σπουδῆς του εὐεργετῆς τοὺς θαλασσινοὺς μας, διότι ἐγὼ τῶρα ἔμεινα μόνον μὲ τὸ ἐτήσιον, τὸ ὅποῖον μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν οἰκονομίαν δὲν φθάνει εἰς τὰ ἔξοδά μου καὶ δὲν εἰμπορῶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κρατήσω ἄλλους μαθητὰς εἰμὴ τοὺς ἀνεψιούς μου μόνον, τῶν ὁποίων ἡ ἀνατροφή μοὶ ἔγινε βάρος μὲ τὸ νὰ εἶναι ὄρφανοί. Αὐτὸς ὁ νέος τελειώνει τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων του τὸν Μάιον καὶ εὐρίσκει πόρον ζωῆς. Ἄν ὅμως στοχάζεσαι ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ἔν τοιοῦτον σχολεῖον, καὶ ἃς εἶναι καὶ εὐκολὸν νὰ προβλεφθῶσι τὰ ἔξοδά του, ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ γενῇ ἀπὸ φίλον ὅ,τι ἐγὼ δὲν εἰμπορεῖσα νὰ κάμω εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις μου.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ μένω, 1820 Δεκεμβρίου 27 ἔ. π., ἐκ Πεισῶν.

Εὐχέτης καὶ φίλος

Ὁ Μητροπολίτης Ἰγνάτιος

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΟΜΙΛΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΟΥ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ, ΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝ ΚΑΙ ΕΞ ΑΛΛΩΝ ΠΗΓΩΝ, ΟΤΙ Η ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ, ΚΑΙ ΤΟΙ

Ἐπισημασθέντα ὄντα τοῦ Τσαάρου, ἀφόδρα ἐν τούτοις ὑπο-
πτευομένη τὸν Καποδίστριαν παρηκολούθει αὐτὸν διὰ
μυστικῶν πρακτόρων τῆς. Κατὰ τὴν ἐκ Βενετίας διέ-
λευσίν του ταύτην ὁ Καποδίστριας, μακρὰν τῆς πατρί-
δος του ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον, ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ αὐτήν.
Ἀνεχώρησεν ὅθεν ἐκ Βενετίας τὴν 13|25 Ἰανουαρίου
1819, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Κερκυραίου ιστοριο-
δίφου καὶ ἐπιστηθίου φίλου του Ἄνδρ. Μουστοζύδου, καὶ
διὰ τῆς Ῥώμης καὶ Νεαπόλεως ἔφθασε κατὰ τὸ πρῶτον
δεκαήμερον τοῦ Μαρτίου εἰς Κέρκυραν. Ἄλλ' ἐκεῖ ἡ
φυχή τοῦ Καποδιστρίου ἐδοκιμάσθη ἐν θλίψεσιν. Δὲν ἐ-
πανεῖδε πλέον τὴν ἀγαπητὴν μορφήν τοῦ πατρὸς του,
καὶ μόνον τὸν τάφον του ἠσπάσθη εἰς τὴν Μονὴν Πλα-
τυτέρως.

Παρέμεινε δ' ὁ Καποδίστριας ἐν Κερκύρᾳ ὑπὲρ τὸν
μῆνα, ἀπὸ τῆς 23 Μαρτίου μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου 1819.
Ἐκ τῆς ἐν Κερκύρᾳ δὲ τότε διαμονῆς του πεισθεὶς ἐξ ἀ-
μέσου ἀντιλήψεως πόσον ἦτο καταθλιπτικὴ ἐν Ἑπτανή-
σῳ ἡ Ἀγγλικὴ Προστασία, εἰς τὴν σύστασιν τῆς ὁποί-
ας εἶχεν αὐτὸς οὗτος τὰ μέγιστα συντελέσει, ἀπηύθυνε
τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1819 ὑπόμνημα πρὸς τὸν Ἄγγλον
ὑπουργὸν λόρδον Βάθουρστ καὶ ἐπιστολὴν προσωπικὴν
πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν δούκα Οὐέλλινγκτων, μεμφόμε-
νος τὴν πρὸς τὴν Ἑπτανήσον πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας
καὶ δικαιολογῶν τὴν δυσχερέσκειν τῶν κατοίκων τῶν
Ἰονίων νήσων κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας, ἀσπου-
μένης συνήθως δι' Ἀρμοστῶν ἀπολυταρχικῶν, τὴν ἰδί-
αν αὐθιχίρετον θέλησιν ὑπὲρ πᾶν τιθεμένων. Τὸ διάβη-
μά του δὲ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ κυριωτέρη αἰτία τῆς ἔπειτα
ἀδιαλλάκτου πρὸς αὐτὸν συμπεριφορᾶς τῆς Ἀγγλίας. Κα-
τὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἐν τούτοις διαμονήν του ὁ λόρδος
Μέγας Ἀρμοστής τῆς Ἑπτανήσου τῷ ἐπεδαφίλευσεν ἐ-
ξαιρετικὰς τιμὰς καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν ὅπως ταξι-
δεύσῃ μίαν πολεμικὴν φρεγάταν κατ' ἐντολήν τῆς Ἀγ-
γλικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τέλει χάριτας καὶ δημοσίᾳ ὁμολογοῦμεν πρὸς
τὸν ἐξ Ἰου κ. Δορ. Κασιμάτην, φαρμακοποιόν, πρὸς ὃν
ὀφείλομεν τὰ ἀπόγραφα τῶν ἀνωτέρω ἐπιστολῶν τῶν ὁποί-
ων τὰ ἀρχέτυπα σώζονται παρὰ τῆ ἐν Ἰω. οἰκογενεῖᾳ Βα-
λέττα.

Ἐν Ἄνδρῳ, μαΐου φθίνοντος 1930

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

Η ΣΙΩΠΗ

Ὅπως σιγὰ περπατοῦσε καὶ μίλαε, τὸ ἴδιο ὅπως ἔ-
κανε σιγὰ —σκεδὸν μυστικά— τῆς δουλειῆς του, ἔτσι σιγὰ,
βολικά, μειλίχια τὴν ἀγάπησε. Σιωπὴ! Αὐτὸς εἴξερε...

Τώρα στὰ ἔμπα τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ μπουμπουκιά-
ζαν οἱ δεντροὶ καὶ φούσκωνε κρυφὰ τὴ νύχτα ἡ θάλασσα,
τώρα κι' αὐτὸς ξαναγενιότου. Καινούργια νειάτα ἔκανε.
Καινούργια ἀγάπη.

Ἐκλεπτισμένες, τρυφερότατες, ἀόριστες ἀποθυμῆς τοῦ
δόνιζαν τὴ ψυχούλα του ἀγάλι, τοῦφερναν ἀπὸ μακρὰ
τὰ μοσκοβολητὰ τῆς ὠμορφιάς τῆς, ἐκεῖνη τὴ σιγομιλητὴ
νοστιμάδα τῆς φωνῆς τῆς. Ψυχὴ μου!...

Αὐτὸς ποῦ κάτεχε τόσο καλὰ τὰ ζητήματα κι' ἦταν
μασμένος γλυκότατα στὸ νόημα ὄλων τῶν πραγμάτων,
ἦταν —ὅπως πάντα καὶ τώρα— πεπεισμένος καὶ ἡσυχος.

Σιγὰ, γλυκά, μυστικά τῷξερε μόνος του —καὶ τῷξε
μέσα του ἓνα χάσμα— ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος ἀγνοοῦσε.

... Naί, ἡ γυναίκα ἦταν τὸ ἀριστούργημα τῆς χτίσης.
Ὁ μέσος ὄρος τῆς θετικώτερης ἀξίας ποῦ μπορεῖ νὰ βγεῖ
μεσ' ἀπ' τὴ δημιουργία τοῦ Πλάστη, ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ σει-
ρὰ τῶν φαινομένων ποῦ τὸ καθένα χωριστὰ καὶ οὐλα μα-
ζὶ παράγουν τὴ ζωὴ καὶ τὸ σκοπὸ τῆς. Ἡ μεγαλύτερη ἀ-
πόδειξη τῆς καλωσύνης τοῦ Θεοῦ. Nά, αὐτὴ ἡ σφραγίδα
ποῦ ὁ ἴδιος ἔβαλε πάνω στὸν κόσμο του. ὅτι τὸ ἔργο εἶ-
ναι γνήσιο καὶ αὐτὸς χωρὶς ἀμφιβολία πανάγαθος.

Ἔθεσε ὅρια σ' ὅλα τὰ πράγματα καὶ τοῦ καθενὸς
κανόνισε τὴ δικαιοδοσία καὶ τὴν τάξη.

Στὰ ἄστρα ἔδωσε τὴν ἀστρινὴ ὠμορφιά. Στὰ ἄνθη
τὴ λουλουδίσα χάρη. Τὴν εὐωδιὰ στὴ ῥίγανη ἔδωσε. Τὸ
χρῶμα τοῦ ῥόδου στὰ χεῖλια τῆς γάτας. Τὸ μπουρμπου-
λα μὲ σκόνη χρυσοῦ πασάλειψε. Καὶ μὲ ῥοζ βελουδο τὴ
φλούδα τοῦ δαμάσκηγου. Ἐκαμε τοῦ μαρουλιοῦ τὸ κο-
τσάνι, στὸν καιρὸ του, γλυκότατο. Νοστιμώτατα τῆς κα-
βουρομάνας μέσα.

Τὰ μάτια βγαίνει κίχρωμα. Μαῦρα, μαβιά, γαλάζα.
Μετὰ ἄλλα χῶρις κανένα χῶμα, παρὰ ἔτσι ἄχρωμα μὲ μό-

νο τῆ λάμψη τῆς ζωῆς των.

Ψυχή μου καὶ τί δὲν ἔκαμε!

Ἔδωσε ἱστορία καὶ πρόσωπο σ' ὅλα τὰ πράγματα —
ὕλικά καὶ αὔλα, ζωϊκά καὶ ἀνόργανα — σχῆμα καὶ θέση.
Στὸν ἄνθρωπο, στὰ ζῶα, στῆς πέτρες.

Καὶ χάρισε στὰ σερπετὰ καὶ στὰ πτηνὰ τὴν ἴδια σφελ-
τοσύνη στὸ πέταγμα.

Ἀπὸ τὸν ἴδιο μαγικὸ σπόρο πῆρε καὶ φύτεψε στῆς
καρδιές μας ἐμᾶς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων.

Καὶ δὲν ἀδίκησε τ' ἀψυχα σώματα, τ' ἄλλα τὰ δίχως
αἷμα καὶ φωνή, τὰ χωρὶς αἴσθησι. Ἄφισε τὴ χαρὰ τους
στὴν δική μας γεύση, στὴν ἀφή μας, στὴν ὄραση.

Ἔτσι...

Ὅμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη καὶ τῆς ποιότητες —
τῆς πᾶσα λογὶς ὠμορφιῆς καὶ χάρες — αὐτός, μάστορης ἐ-
ρωτικὸς μεκακωμένος, μαῖτρ ἀρωματοποιός, φιλτραριστής,
μαέστρος, πῆρε κι' ἔκαμε μιὰ νέα ποιότητα, ἓνα εἶδος πε-
ριεκτικὸ κάθε ὠμορφιάς καὶ γλυκύτητας, ἓνα μαγικὸ νὰ ποῦ-
με ἔξτρε, τὴ γυναῖκα.

Ἔπρεπε νὰ συμφωνήσουν ὅλα μαζί της, νὰ κάμουν ἓ-
να εἶδος ἔρανο ἀπ' τὴ ὀροσά τους, τὴ γητεία τους ἀπ' τὴ
χάρη τους, ἀπ' τῆς καρδιάς των τὸ ἀπαλότατο περίσευμα,
ὥστε νὰ πεντοβολάει αὐτὴ γιασεμὶ καὶ λεβάντα ὥστε νὰ
λάμπει σὰν ἄστροι, νὰ χαίρεται σὰν πουλὶ καὶ σὰν σαύρα.

Ἄχ ναί.

Νᾶναι λουλουῖδι κι' ἀστέρι μαζί, φῶς καὶ ἔρας, κάτι
ἀπ' τὰ πουλιὰ νᾶχει ἢ χάρη της κάτι ἀπ' τὰ νερά κι' ἀπ'
τὰ δάσα...

Αὐτὸς ποῦ τᾶβλεπε τόσο καθαρά οὔλα τὰ πράγμα-
τα, δὲν ἀμφίβαλε, δὲν ἐδίσταζε, δὲν φοβοῦταν. Ἦταν ὅπως
πάντα καὶ τώρα πεπεισμένος αὐτός, ἦταν ἡσυχος.

Ἡ Μίνα, ἢ Νίτσα, ἢ Δώρα καὶ τόσες ἄλλες ἦσαν ἄ-
στρα ποῦ αὐτὸν κυτάζαν. Σιωπῆ... Τὸ κανάλι τῆς ζωῆς
τοῦ ἦταν πέρα ὡς πέρα ἀκύμαντο.

Ἀκύμαντη σιωπηλὴ φευγαλαία ἦταν κι' ἡ σκέψη του.
... Εἶναι κάτι, εἶναι πολὺ, εἶναι σπουδαῖο, νὰ περ-
νᾶς ἀθόρυβα στὴ μαγικὴ ἐξήγησι τῶν φαινομένων, νὰ
μπαίνεις στὸ λεπτότατο νόημα τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς αἰτίας,

ἄχ ναί, νὰ ξέρεις τὸν τρόπο ποῦ πείθει γλυκά, ποῦ ὑπο-
τάζει, ποῦ μαγεύει.

Μὲ πεποίθησι, μπροστά του καταπρόσωπο, ἢ Ἔνα
δὲν τοῦ τᾶπε πέρα πέρα ὀλόκληρο τὸ «σ' ἀγαπῶ;»

Μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια — αὐτὰ ποῦ τοῦδωσε ὁ Θε-
ὸς νὰ βεβαιώνεται, νὰ πιστεύει, νὰ βλέπει — δὲν τὴν εἶδε
νὰ δακρῦζει γι' αὐτὸν ἢ Μαρίτσα; Αὐτὸς ποῦ μὲ τόση
εὐλάβεια μετατόπιζε τῆς ἀναμνήσεσι στὴν καρδιά του, αἰστά-
νονταν ἀκόμα τὴ βελουδένια ἀπαλότητα τοῦ χεριοῦ της στὴ
φούχτα του. Κυτάζοντάς τὴν ἐβεβαιώθηκε γιὰ τὸ σχῆμα
της. Τὴν ἄγγιξε καὶ θὰ ὀρκιζόταν ὅτι ὑπάρχει. Ἄκουσε
τὴ φωνή της καὶ ἐνόησε. Δὲν ἀμφίβαλε, δὲν ἐδίσταζε, δὲν
φοβοῦταν.

Πρέπει νὰ ξέρεις — νὰ μπορεῖς — νὰ διακρίνεις τὸ
ὠφέλιμο ἀπὸ τὸ ἄχρηστο. Τὸ καλὸ ἀπ' τὸ κακό. Τὸ ψέ-
μα ἀπ' τὴν ἀλήθεια.

Εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ — εἶναι τέχνη βαθύτατη —
νὰ βρίσκεις τὴν οὐσία τῶν πραγμάτων. Νὰ μεταβάλεις ἐσὺ
τὴ σειρὰ τῶν γεγονότων. Νά, νὰ γκρεμίζεις καὶ νὰ οἰκοδο-
μεῖς τὸν Ναὸ σὲ τρεῖς ἡμέρες.

Ἐκεῖ ποῦ τὰ ὄρια τοῦ νοητοῦ καὶ ἀκατανόητου συγχί-
ζονται, ὅπου ἢ ὕλη ὑφώνεται, ἐξαυλώνεται καὶ γίνεται
πνεῦμα, πρέπει νὰ γδύνεται τὴν σάρκα καὶ νὰ γίνεσαι
πνοή, γιὰ νὰ περάσεις, πρέπει ν' ἀποθέτεις πρόσωπο καὶ
βάρος καὶ νὰ γίνεσαι νόμος. Τότε θὰ διατάξεις καὶ θὰ γί-
νεται. Θὰ λὲς γεννηθῆτω φῶς καὶ θὰ γίνεται φῶς!

Ἡ ἀξία τοῦ κόσμου δὲν βρίσκεται μέσα του, παρὰ μέ-
σα μας.

Εἶναι ἀφιμένο σὲ μᾶς νὰ δίνουμε σημασία στὰ πράγ-
ματα γιὰ νὰ ὑπάρξουν, νὰ λάμψουν. Ἄν τ' ἀγνοήσουμε
αὐτὰ θὰ πεθάνουν. Θὰ πεθάνουν ἀπὸ λύπη, θὰ τ' ἀφα-
νίσει ἢ προσβολὴ καὶ ἢ ἀτυχία τους.

Ὡστε;

Ὡς φαίνεσται — κι' εἶναι βέβαιο — ὁ Θεὸς ἐδημιούρ-
γησε ὅλα στὸν κόσμο μὲ μιὰ σκέψη ἀπώτερη.

Τοὺς ἔδωσε ἀξία καὶ ὑπαρξή, νόημα καὶ χάρη, κρα-
τῶντας γιὰ μᾶς μιὰ ἐπιφύλαξη, ἓναν ὄρο.

Ὅτι τότε θὰ ζοῦν καὶ θὰ ὑπάρχουν, ὅταν ἐμεῖς τὰ

χρειαζόμαστε. Γιὰ νὰ παρουσιαστοῦνε μπροστά μας, τότε μόνο θὰ πέρνουν ἔνδυμα καὶ πρόσωπο, βάρος καὶ λόγο.

Ἄχρωμα, ἄβαρα, ἄυλα, θὰ πλανῶνται στῆς ἀνυπαρξίας των τῆ νύχτα κι' ἀπὸ κεῖ θὰ τ' ἀνακαλοῦμε ἐμεῖς στῆ ζωή, στῆ πνοή καὶ στὸ χῶρο....

=ooo=

Γι' αὐτὸ γλυκότατο ἓνα φῶς φεγγοβολοῦσε στῆ καρδιά του.

Τὰ ῥόδα, ἡ ἄνοξη, ἡ Μίνα, ἡ Νίτσα, ἡ Δώρα ἦσαν πράγματα χρήσιμα. Σιωπή, αὐτὸς ἤξερε....

Ἡ νύχτα θ' ὀρχῶταν. Μοσκοβολημένη, σοβαρή, μυριαστέρα θ' ἄπερνε πίσω τὸ φῶς καὶ τὰ χρώματα. Θὰ παράλαζε τῆς μορφῆς τῶν πραγμάτων, τὸ ὕψος, τὸ ὕψος των.

Ξέρετε ἡ νύχτα πούθε ἔρχεται;

Ὅταν ὁ κόσμος ἦταν ἀκόμα ἀκατασκεύαστος, ρευστὸς ἀσχημάτιστος, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πλανιῶταν ἀπάνω του. Ἦταν νύχτα!

Μεσ' στῆ νύχτα τὰ πράγματα χάνονται, παραμορφῶνται, χάσκουν. Σὰν κάτω ἀπὸ ἕνα μαρτύριο βρίσκονται. Σὰν μεσ' σὲ κοκόντατο ὄνειρο. Τρέμουν, κρυφοκνιτάζουν, λιγώνουνται. Εἶναι λὲς μεταξὺ μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Μεταξὺ φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας.

Ἄν προχωρήσουν νύνουνται τὴν ὕλη, ἐξελίσσονται, ὑπάρχουν. Γίνονται φῶς καὶ ἠθμός, μέτρο καὶ σχέση. Ἄν πτωλατήσουν λιγάκι, μὲ τὸ τίποτα ἐνώνονται. Δὲν ὑπάρχουν.

Εἶναι ἡ νύχτα τὸ μαῦρο παραπέτασμα τοῦ κόσμου. Ἄπὸ δῶ τὸ φῶς, ἡ ζωή. Ἄπὸ κεῖ τὸ μηδέν, τὸ σκοτάδι.

Τὸ ἀνάμεσο τῆς σιωπῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φωνῆς του εἶναι ἡ νύχτα....

Αὐτὸς ποῦ κάτεχε τόσο καλὰ τὰ ζητήματα κι' ἦταν μπασμένος γλυκότατα στὸ νόημα ὅλων τῶν πραγμάτων, ἦταν — ὅπως πάντα καὶ τώρα — πεπεισμένος καὶ ἥσυχος.

Μεσ' στῆ νύχτα θὰ πήγαινε.

Βαδίζοντας ἀπὸ σιγά, τελετουργικά, στοχαστικά «Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός» — θὰ εὐλογοῦσε τὸν κόσμο.

Ἄπ' τῆς ψυχῆς του τὰ βάθη, θ' ἀνέβαινε αἶνος καὶ ὕμνος.

.... Ἄς εἶναι εὐλογημένη ἡ ὥρα ποῦ ἔγινε ὥστε τὸ προζῦμι νὰ φουσκώνει τὸ ψωμί καὶ νὰ τὸ κάνει γλυκότατο.

Ἄς μείνει κρυφὴ στῆς καρδιές μας ἡ τέχνη ποῦ κάνει ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ βγάξουν οἱ νεοσσοὶ πουπουλάκια καὶ φτεροῦγες στῆς πλάτες των.

Ὁ σπόρος ποῦ πέφτει φυτρώνει. Βυθίζει στὸ χοῦμα τὰ πόδια του ὑψώνει τὴ κεφαλὴ του στὸν ἄερα. Ἄς ἔχωμεν πρὸς τὸν Κύριον. Εἶναι ἀφιμένο στῆ καρδιά του ἡ γλυκύτατη γνώση, νὰ μετουσιώνει μέσα του τὸν ἄερα σὲ χυμούς καὶ σὲ φλούδα καὶ τὰ συστατικά τῆς γῆς σὲ χρῶμα καὶ ἄρωμα.

Ἔτσι...

Γιατὶ ἐκεῖ πρὸς τὰ σπίτια, μπερδεμένο μεσ' τᾶλλα ἦταν τὸ σπῖτι του.

Κόρη μαγεμένη, μυστιριακὴ, ἀξιολάτρευτη τὸν περιέμενε. Ψυχὴ μου!

Πουλι πλανεμένο ἀπὸ τοὺς κήπους τῆς Ἐδέμ εἶχε φλετουρήσει στὰ τζάμια του. Ἀστέρι ποῦ φωτίζοντας τὸ τόξο τοῦ δρόμου, ἔπεσε μέσα του.

Ἐχόρδιζε τὴ φωνὴ τῆς καὶ μίλαε. Σὰν μεσ' σὲ γιάλινο σῶμα ἡ καρδιά τῆς κοκίνιζε. Ἀπόπνεε ἄρωμα.

Ἐλαμπε, ἔκλαιγε, γέλαε. Σιωπή! Κανεῖς μὴν τὸ μάθει!...

Ἄς μὴ βρεθεῖ στῆ καταμέτρηση τῶν πλασμάτων του ποῦ θὰ κάμει ὁ Κύριος.

Τὸ βάρος τῆς, ἄς μὴν ὑπολογιστεῖ στὸ βάρος τούτου τοῦ κόσμου.

Ἄς εἶναι αὐτὴ τὸ παραπάνω καὶ τὸ παρακάτω ἐκείνου ποῦ θὰ χρειαστεῖ ὁ Πανάγαθος...

=ooo=

Κι' ἡ νύχτα ἦρθε.

Εὐλογῶντας περπατοῦσε. ὅπως τὸ νεράκι περπατάει στὰ χόρτα, ἐπρόβαινε. Ἐλαμπε.... Δὲν ἐδίσταζε, δὲν ἀμφίβαλε, δὲν φοβοῦταν! Ἦταν ἥσυχος...

Καὶ πῆγε.

Καθὼς ὁ ἥλιος λαμπρότατος ἀνοιξε.

Ειρήνη ὑμῖν. Μὴ φοβᾶστε.

Γαληνότεατες ἄς εἶναι οἱ σκέψεις σας. Ἀπαλότατο στὴ καρδιά σας τὸ αἷμα... Τοῦφυγε!

Σὰν κόρδα ἔσπασε ἡ φωνή της στὸ στήθος της. Κλίνοντας πρὸς τὰ μπρός, πρὸς τὰ πίσω, ἔκαμε αὐτή, ὅπως κάνουν τὰ δέντρα ὅταν πέφτουν. Ὅπως κάνει τὸ γεράκι πρὶν ἀνοίξει τὰ φτερά του καὶ φύγει.

Τοῦ καντηλιοῦ ἡ φλόγα ὑπὸς κάνει πρὶν σβύσει... Σιωπή, τὸ σῶμα της χάθηκε. Ἀπ' ὅτι εἶχε ἐγκόσμιο, μόνο τὰ φορέματά της ποῦ φόρεσε εἶχαν μείνει στὸ πάτωμα!.

Χαλκίδα Μάρτις 1930

Γιάννης Σκαρίμπας

ΤΟ ΣΠΗΤΙ ΜΑΣ

Στὸ σπῆτι μας σταμάτησε ἡ ζωή.
Ἀπ' τ' ἀνοιγμένα τὰ παράθυρά του,
καμμιὰ τ' ἀγέρα δὲ γλιστρᾶ πνοή,
κ' ὁ ἥλιος στρέφει ἄλλοῦθε τὴ ματιά του.

Τὸ σπῆτι μας τὸ πνίγει ἡ ἀραχνιά,
καὶ στερεμμένη πάντα του εἶν' ἡ βρῦση.
Δὲν ἔχει οὔτε ἓνα ξύλο στὴ γωνιά
λύχνο κανένα γιὰ νὰ μᾶς φωτίσει.

Ἡ μάνα μας καρφώθηκε βαρειά
μέσ' στὴν παλιά, τὴ μαύρη πολυθρόνα,
μὰ τὴ στολίζει καὶ στὴ δυστυχιά
τῆς καλωσύνης πάντοτε ἡ κορούνα.
Τὰ πόδια της σαμμένα λὲς ζητοῦν
κάπου νὰ γείρουν καὶ νὰ ξεποστάσουν,
καὶ τὰ λιγὰ της χέρια νὰ συμχοῦν,
πουλιὰ, πὸν ἤθ' ἡ ὥρα νὰ κουρνιασουν....

Κ' ἐγὼ πὸν ἀκόμα μέσ' στὸ λογιμὸ
στριφογυρίζω τῆς ζωῆς τὸ γαῖφο,
πότε ξεσπάω σ' ἓνα βαθὺ λυγμὸ,
καὶ πότε σὲ θλιμμένο κάποιον στίχο.

Κι' ὁ ἀδερφὸς παράξενος, βουβὸς,
κλεισμένος στὴ δικιά του τὴν ὀδύνη,
ὄλημερὸς δουλεύει, μὰ κ' αὐτὸς
φάντασμα τοῦ σπητιοῦ λὲς κ' ἔχει γείνη....

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Σνὴ χαριτωμένη νεόνυφη Εὐφροσύνη Ράλλη Παλατιανὸ
Χαιρετισμὸς τοῦ 1902

Εὐπνα ποθάω μὲ τῆς ἀγῆς τ' ἀέρι
Τὰ πρῶτα μου φιλιὰ νὰ σοῦ χαρίσω
Μὴν ἀμφιβάλης, τὸ ἀκριβὸ σου ταῖρι
Σ' ἄμιλλα ὄραϊά θέλει μ' αὐτὰ ξυπνήσω.

Γραμμένο τῆς ζωῆς μου ἔχει τ' ἀστέρη
Πῶς δῶρο ἐδῶ πολύτιμο θ' ἀφήσω,
Προτοῦ γιὰ πάντα ὁ κρῦος καιρὸς μὲ φέρη
Μὲς τὸ μαῦρο του κῦμα νὰ βυθῆσω.

Ἀρωξε τάχα ἓνα τῆς γῆς λουλοῦδι
Νὰ σοῦ προσφέρω, ἄν ὀμπροστά σ' ἔσένα
Ἀξίζουν ὅλα ὡς πεταμένο φλοῦδι ;

Τὸ μόνο δῶρο ποῦ σοῦ πρέπει εἶν' ἓνα
Γελαστὸ τῆς ἀγάπης βλασταροῦδι,
Ποῦ θὰ μετράει τὰ χρόνια του ἀπὸ μένα.

Κατ' ἀνακοίνωσιν Κ. Παλατιανοῦ

Teodoro Briccos

La rivincila dell' Ellade
per la palma della bellezza in Europa

Μετάφραση τοῦ Ἀναστασίου Σιαδαρέση

Σὲ κήπους Ἐσπερίδων ἡ θεϊκιά
συναγωνίστηκε ὀμορφιά καὶ βγαίνει
νικήτρια ἡ Ἀφροδίτη, ὅπως πλατεία
ἡ φήμη ἔχει ἀπλωθῆ στὴν Οἰκουμένη.

Κ' ἡ καυχησιὰ Εὐρώπη γιὰ παλιὰ
μεγαλεῖα, ὅπου ἀνώφελι ἀπομένει
τέχνης σκουριά, ἀνυπόμονη προσμένει
νὰ δοθῆ νέο βραβεῖο στὴν ὀμορφιά.

Νὰ, ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες ξένες χῶρες
λαμπρὸς μὲ τὰ φιασίδια καὶ κοραγίονα
τοῦ συρροῦ, οἱ διαλεχτὲς φτάνουνε κόρες!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ

ὁ κῶσμος παρατάει μὲ καταφρόνια
κάθε ψεύτικο σύμβολο καὶ βάνει
στὴ θεία ὀμορφιά σου, Ελλάδα, τὸ στεφάνι.

Η Δ Ο Ν Ι Κ Ο

Ἄγκομαχάει μαζί μας τὸ κρεββάτι
 κ' ἡ νύχτα μὲ τὰ θάρση της τὸ φρούγει
 τῆς ἡδονῆς ἀπόψε ἡ θύρα ἀνοίγει
 στὴ μέθη τῶν αἰσθήσεων τῆ φλογάτη.

Ἔφηβος μελαψὸς καὶ σὺ σταράτη.
 Ἄπ' τὰ κορμιὰ περνοῦνε ἄφραστα ῥίγη
 ποὺ ὁ ἔρωτικός καῦμός γυμνά τὰ σμίγει
 σὰν ἄναψαν οἱ πόθοι μας, οἱ ἀκράτοι

Τὸ στρώμα καίει, φωτιά καὶ τὰ σεντόνια
 κάπου κουβάρια βρίσκονται πὺρ πέρα,
 Τὴν καρτεροῦσα τὴ στιγμή ἀπὸ χρόνια....

Καὶ τώρα πᾶ τυλίξου, κ' ἦρθε ἡ μέρα
 Πῶς τὸ γλυκὸ κορμί σου βαλαντώνει.
 Γλυκοκοιμήσου: Γι' ἄλλους ξημερώνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΛΙΜΙ ΚΡΑ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ' ἕναν ποιητὴ ἐπιγραμματογράφο

Καὶ ποῖο εἶν' αὐτὸ ποὺ θὰ μοῦ πῆς τὸ νέο τὸ τόσο εὐφρόσυνο;
 —Γιὰ τὸν Νταντῆ θὰ κάμουμε τὴν Κυριακὴ μνημόσυνο.
 Μὰ πῶς, ποὺ ζεῖ καὶ κορδατὸς κάτου στὴν πιάτσα βγαίνει;
 —Ζώντας του αὐτὸς ἐπέθανε καὶ πρέπει νὰ τοῦ γένῃ.

Τόσα ἐγκώμια ἐσὺ γιὰ ἐσένα ἀπὸ ζώντας σου ἔχεις πλέξει
 ποὺ δὲ θάβρουμε νὰ πούμε στὴ θανὴ σου καμμία λέξη.

Κανεῖς δὲν ξέρει ποιητὴς ἂν ἴσως στὴ θανὴ του
 πολιτικὸ μνημόσυνο γενεῖ γιὰ τὴν ψυχὴ του
 γιὰ σὲ θὰ γένῃ σίγουρα ἀπ' οὐλα τὰ κοπέλια
 γιὰ τὰ πολλὰ ποὺ κάμινε τσ' ἀπαγγελίες σου γέμισο.

Ἐπιτύμβιο

Ἐνθάδε κεῖται ἐκειὸς ὁ ποιητὴς
 ποὺ δίχως κωμωδίες ποτὲ νὰ φτιάσῃ
 ἠμπόρεσε μὲ μούσα σοβαρῇ
 νὰ κάμῃ οὐλὸν τὸν κόσμον νὰ γελάσῃ.

Ἑπτανησιακὰ σημειώματα

BIBLIOGRAPHIE JONNIENNE

Προσθήκαι

25. «Πολιτικός κώδιξ τοῦ ἠνωμένου Κράτους τῶν Ἰονίων νήσων. Κέρκυρα, ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Κυβερνήσεως 1851.»

Εἰς σχῆμα 8ον καὶ σελ. λβ' καὶ 399 καὶ πδ' σελ. α'—ιε' Δευτέρα Σύνοδος ἀριθμ. ΙΗ—ΟΑ', ιε'—λβ' Πίναξ τῶν βιβλίων, τίτλων, κεφαλαίων κλπ. σελ. 1—399 Γενικαὶ διατάξεις εἰς Κεφ. Ε κτλ.

26. «Κατάλογος τῶν ἐκλογέων τῆς Νήσου Ζακύνθου. Τῶν δικαιουμένων προτάσεως καὶ ψήφου, πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Περιτοκικοῦ Συμβουλίου τοῦ Α' Τμήματος τῆς ἐξοχῆς κατὰ τὸν Δ' Νόμον τοῦ Θ' Κοινοβουλίου. Ἐκ τοῦ Ἐπαρχείου Ζακύνθου τῇ 29 Μαΐου 1860. Τυπ. ὁ Παρνασσός.»

Εἰς 8ον μεγ. 22 X 28 ἐκ. μ. καὶ σελ. 4 περιλαμβάνει ἐν ὄλῳ 236 ἐκλογεῖς ἀλφαβητικῶς εἰς τηρούμενον παρ' ἡμῖν ἀντίτυπον ἐν τῷ περιθωρίῳ τῆς 4ης σελίδος περιέχεται ἡ κατωτέρω σημείωσις:
 «Τὴν 31 Μαΐου 1860 ἔ. ν. ἐδημοσιεύθη ὁ προκείμενος κατάλογος εἰς ἅπαν (sic) τὴν πόλιν καὶ ἐτοιχοκολλήθησαν ἀντίγραφα εἰς τὰς κεντρικωτέρας θέσεις πρὸς κοινήν γνῶσιν.

Χ. Θ. Πετρόπουλος»

27. «Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1861 εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ζακύνθη τυπ. Αὐγή».

Εἰς 8ον, 16 X 24 ἐκ. μ. καὶ σελ. 8.

Λόγος ἐθνικορθρησκευτικὸς μεστὸς ἰδεῶν καὶ διδαγμάτων ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου ἱερέως Παν. Κλάδη, ἐνὸς ἐκ τῶν πρωτοστατησάντων καὶ τῶν παντοιοτρόπως ἐργασθέντων κληρικῶν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου.

28. «Συμπολιταί! τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1863 Ἑ. Ἑλλ. τυπογραφεῖον «Αὐγή».

Ἡμίφυλλον (placard) 16 X 20 ἐκ. μ. εἰς μίαν στήλην, χαρακτηριστικώτατον διὰ τὴν ἀφέλειαν τοῦ ὕφους καὶ τὴν γλῶσσαν, πρόκειται περὶ πολιτικοκομματικῆς ὑποθέσεως· ὁ ἐν τῷ τέλει φερόμενος ὡς υπεύθυνος Περικλῆς Φουρτούνης, ὑπογεγραμμένος [ὁ ἀληθὴς Ριζοσπάστης] ἀναιρεῖ ἄρθρον ἀντιθέτου πολιτικῆς ἐφημερίδος, ἐκ τῆς σπουδαίου διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κομματικῶν ἀντιπαθειῶν ἐν Ζακύνθῳ ἀρχαίου Ἑφῆς τὸ βράδυ ἄκουσα πῶς βγήκε ἡ 10η Ὀκτωβρίου τὴν ὁποίαν ἐζήτησα ἐνὸς φίλου μου διὰ περιέργειαν καὶ ἐδιάβασα μὲ τὴν ὑπομονήν μου....» Εἰς τὸ τέλος τῆς ἀναιρέσεως περιέχεται ἡ ἀκόλουθος σημείωσις: «Δὲν θὰ ἀποφασίσω

νά μολύνω τὸ κονδύλι μου δίδων ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐφημερίδα σας, ἢ ὅποια ἐψῆς τὸ βράδυ ἐκάηκε εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Παντοκράτορος σάν τὸν Γιούδα ποῦ καίνε τὴν ἡμέραν τῆς λαμπρᾶς εἰς τὸν Ἅγιο Λάζαρο».

29. «Ἡ Ἀγλαΐα ἢ τὰ δεινὰ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Ν. Κατραμῆ Ἰερῆος. Διὰ συνδρομῆς φιλομούσων ὁμογενῶν. Ἐν Ζακύνθῳ, τυπογραφεῖον «Ὁ Ζάκυνθος» Κωνσταντινου Ρωσσόλημου 1863».

Εἰς 8ον μικο. 14 X 22 ἐκ. μ. καὶ σελ. 60.

Ἐν σελ. 3 ἀφιέρωσις—Τοῖς φιλοθένεσι Φοιτηταῖς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος—καὶ 6-7. πρόλογος τοῦ ἐκδότη. Πραγματεύεται εἰς ῥέουσαν γλῶσσαν ἐν διαλογικῇ συζητήσει εἰς 12 Κεφάλαια τὰ δεινὰ τῆς δουλείας, προπαρασκευάζων ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου. Ἐν σελ. 60 περαίνει τὸν λόγον διὰ θανάτου ποιήματος, ὅπερ αἱ νεύριδες τῆς Μακεδονίας καὶ ἰδία τῆς Ἡπείρου ἔφαλλον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας.

Τότε θὰ λάβω ἄνδρα. Τότε μόνη, θὰ ἐκλέξω

Τότε θὰ νυμφευθῶ. Σύντροφον κ' ἐραστήν

Ὅταν ἄρ' τοὺς Τυράννους Ἐκείνον ὅστις θάξει

Ἀπελευθερωθῶ!! Βαθύτερη πληγὴν.

(Στροφ. Α' καὶ Δ')

30. «Ἄσμα τῆς Ἐθνοφυλακῆς, ποιητὴν ἐν Πάτραις ὑπὸ Α. Ν. Ξ. καὶ διορθωτὴν ὑπὸ Ἐν Ζακύνθῳ τῆ 3 Ὀκτωβρίου 1865. (Ἐθνικὸν Τυπογραφεῖον ἢ «Ἀδύγη».)

Ἡμίφυλλον, 20 X 28 ἐκ. μ.

Περιέχει ἐντὸς τυπογραφικοῦ πλαισίου ποίημα εἰς δέκα στροφᾶς, λίαν ἐνθουσιαστικόν, εἰς δύο στήλας, πέντε στροφᾶς ἐκάστη περιλαμβάνουσα.

«Τὰ τοιφέμια σας ἀστράπτουν, φέρουν θάνατον πιντιοῦ,

Τὰ σπαθιά σας πελεκάνε τὰ κορμιά τ' Ἀγαρηνοῦ.

Τὴν Πατρίδα μας φρουροῦμεν, ἐδῶ Ξένος πλεῖο δὲν ζεῖ,

Κ' οἱ προδότηι θὰ καοῦνε εἰς τὸ πῦρ αὐτοῦ μαζύ».

(Στροφή Δ')

Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γιάννη Τσιλιμίγκρα

Ἐπιγράμματα

Στὸν Πάντσο

Σγόμεπος στραβὸς τοὺς εἶδαμε μεγάλους εἰς τὴν τέχνη
κανέναν ὑδροκέφαλο δὲν εἶδα καλλιτέχνη.

Ἔργα λαμπρὰ πὺς ἐπλάσες γράφουν οἱ φημερίδες
ἔργα ποὺ ἐμεῖς δὲν εἶδαμε κ' οὔτε σὺ θὰ εἶδες.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΟΙ ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΕΟΡΤΕΣ — ΟΙ ΙΚΕΤΙΔΕΣ

Β'.

Γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τὴν παράστασιν τῶν Ἰκετιδῶν πλησιάσαμε κάπως σιμὰ στὴν ἀρχαία μας τραγωδία ὅσο τουλάχιστο εἶναι δυνατόν γιατί σ' ἓνα ἀπόλυτο ξαναζωντανεμμά της δὲν εἶναι πιθανὸ νὰ βασιστεῖ κανεὶς. Οἱ περιστάσεις, ὁ τρόπος τῆς ζωῆς, ἡ νοοτροπία διαφέρουν τόσο σήμερον. Ἡ ἀρχαία τραγωδία δὲν ἀπηχεῖ στὴν ψυχὴ μας. Ἐνα βάραθρο τὴ χωρίζει ἀπὸ τὴ σημερινή. Δὲ βασίζεται σ' ἓνα θέμα τῆς καθημερινῆς ζωῆς· δὲ ζωγραφίζει τὰ πάθη της, ὅπως ἀργότερα στοὺς νεωτέρους χρόνους ἀρχίζει νὰ ἐξελλίσσεται, ἀλλ' ἔχει ἓναν κόσμον δικό της, ὁλοτελὴ ἰδανικὸ, ἀπραγματοποίητο. Ἡ δράσις της εἶναι ἐσώτερη, διανοητικὴ. Τὰ παραστατικὰ ἔξαφνα ἐπεισόδια—ὅπως στὴ Σαικξπήρεια τραγωδία, σκοτωμοὶ, μονομαχίες κτλ. γίνονται παρασηκιστικά. Σπάνια, συναντᾶμε ἔξαφροσεις, τὸν Προμηθεά π. χ. καὶ τὴν Αἴαντα, ποὺ αυτοκτονοῦν.

Ἔτσι ὁ τρόπος ποὺ ἐφάρμοσε ἡ κυρία Σικελιανοῦ δείχνει ἔξοδ ἀπὸ μιὰ μοναδικὴν ἐμπειρία στὴν Ἑλληνικὴ τραγωδία καὶ βαθεῖ ψυχολόγησι τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Καλὴ ἡ ἐμπνευσις νὰ τονώσει τὴν παράστασιν μὲ τὴν παρουσίαν τῶν Αἰγυπτίων μεταμφιεσμένων. Οἱ τέσσεροι αἰγύπτιοι στρατιῶτες, μὲ τὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἀπεσταλμένο, ποὺ ὁ καθένας τοὺς ἀντιπροσώπευε κ' ἀπὸ μιὰ θεότητα αἰγυπτιακῆ, προκαλοῦσε αἴσθησι, παρουσιάζοντας τὴν Αἴγυπτον ζωντανὴν στὰ μάτια τοῦ θεατοῦ. Ἡ Σικελιανοῦ δημιούργησε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο. Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν βρεῖ τὸ μέσο γιὰ τὴ δύναμιν τὴν ἔκφρασιν τοῦ καθενὸς συναισθήματος—ἰς μᾶσκες. Ἐδῶ ἡ κ. Σικελιανοῦ προχώρησε ἓνα μεγάλο βῆμα. Καὶ οἱ κίτρινοι φορεσῆς τῶν θεραπευτῶν, μὲ τὴν αἰγυπτιακὴν χιτωνιά, ἔδιναν ἓνα ζωηρὸ χαρακτηριστικὸ αἰγυπτιακὸ τόνο.

Τὸ θέμα εἶναι γνωστὸ. Οἱ Ἰκετιδες, πενήντα τὸν ἀριθμὸν, φεύγουν μὲ τὸν πατέρα τοὺς τὸ Δαναὸ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸ γάμο, ποὺ ὁ θεὸς τοὺς Αἰγυπτὸς θέλει νὰ τοὺς ἐπιβάλλει μὲ τοὺς πενήντα γιούς του. Φθάνουν στὸ Ἄργος—ὅπου ἔχουν κάποια συγγένεια ἀπὸ τὴν προγονισσά τοὺς Ἰῶ—καὶ ζητᾶν τὴ βοήθειαν τοῦ Πελαγοῦ. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει ὅλη τὴ διάθεσιν νὰ τοὺς φιλοξενήσει. Μὰ αὐτὸ εἶναι ζήτημα πολέμου μὲ τοὺς Αἰγυπτιοὺς. Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλει τὸ λαὸν του σὲ θυσιᾶς, ἂν θεληματικὰ δὲ δεχθεῖ νὰ τὸ κάμει. Μεσολαβεῖ ἓνα διάστημα ἀγωνίας γιὰ τὶς Ἰκετιδες. Ἡ ἀπάντησις τῶν ὑπηκόων του εἶναι καταφατικὴ. Ἐνας λαὸς εὐγενικὸς δὲν ἀφήνει ποτὲ ἓνα ξένο ἀνυπεράσπαστο στὴν διάθεσιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἔτσι ὁ Πελασγὸς ὡδηγεῖ τὶς Ἰκετιδες στὴν πόλιν του ὅπου βρίσκουν ἡσυχίαν στὰ δεινὰ τοὺς,

ἐνῶ ὁ στρατός του περιμένει νὰ μετρηθῆι στὰ τοίχη μὲ τοὺς Αἰγύπτιους. Τὸ ἔργο ὀλόκληρο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱκεσίες, ἀρᾶς κ' εὐχαριστίες τοῦ χοροῦ. Σπάνια διακόπτεται ἀπὸ σύντομους διάλογους μὲ τὸ Δαναό, τὸν Πελασγὸ ἢ τὸν Αἰγύπτιο κήρυκα. Στὴν ἀρχαία τραγωδία ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸ ἰδεῶδες κοινόν, πού κρίνει ἀψογα καὶ ἀμερόληπτα καὶ πού δὲν ἐρχότουں σ' ἐποχὴ μὲ τὰ τρία κύρια πρόσωπα τῆς τραγωδίας. Οἱ «Ἰκέριδες» εἶν' ἕνα ἔργα ὄχι ὅπως τὰ ἄλλα κλασσικά. Ὁ χορὸς μιλάει ἀκόμη μὲ τοὺς πρωταγωνιστὲς ἐξαιρέση πού ἐγκαινίασεν ὁ Αἰσχύλος. Τὸ ἔργο βασίζεται ἀποκλειστικὰ στὸ χορὸ, περσότερο ἢ πὸ ὅτι εἶχαν καθιερωμένο οἱ ἀρχαῖοι μας τραγωδοί. Γιὰ τοῦτο τὸ ζεῦγος Σικελιανοῦ εἶχε νὰ παλαίσει μὲ ὄχι κοινὲς δυσκολίες. Ἐπρεπε νὰ δώσει ψυχὴν, ζωντάνεια, στὸ χορὸ. Καὶ τὸ κατόρθωσε. Θὰ χρειαζόταν ὀλόκληρο στρατηγεῖο ἐμπειροτεχνῶν, γιὰ τὸν πλοῦτο καὶ τὴν ἀπάνταστη ποικιλία τῶν ρυθμικῶν κινήσεων καὶ τὴν ἀρμονία πού ἐναλλάζόταν ἤρεμα δίχως νὰ τὸ νοιώθει κανεὶς. Ὁλόκληρη δημιουργία. Ἡ φωνὴ τους δονοῦσε τὴν ψυχὴ ὡς τὰ μύρια. Ἦταν ὁ τόνος πού χρειαζόταν γιὰ νὰ προξενήσει τὴν ἐντύπωση πού ἔπρεπε. Ἐπιτιμήθηκε αὐτὸ ἀπὸ μερικοὺς, ὅπως κ' ὁ χωρισμὸς τοῦ χοροῦ σὲ τέσσερες ὁμάδες. Ὁμολογῶ πὸς μονάχα γιὰ τὴ μουσικὴ θὰ μπορούσα νὰ διαφωνήσω. Δὲν ξέρω ἂν συμβάδιζε μὲ τὸ ἀρχαῖο-πρεπο σύνολο, κ' ἂν προξενούσε ἀνάλογη συγκίνηση.

Σουνέτινε πολὺ στὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχία τῶν παραστάσεων, ἢ Δελφικὴ φύση. Τὸ ἀπέραντο πού ἐχτείνεται ἀφήνει τὴ φαντασία τοῦ θεατῆ νὰ σκεφθῆι γιὰ πραγματικὸ ὅτι ἀκούει νὰ λέγεται στὴ σκηνή, πράγμα, πού ὁ κλειστός χώρος ἑνὸς θεάτρου, τὸ ἐμποδίζει.

Κ' ἐν ἄλλο. Ἀληθινὴ δημιουργία καὶ ἡ μετάφραση τοῦ Γρουπάρη. Πολλοὶ ἤξεραν στίχους ἀπ' ἔξω.

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ τεράστιο αὐτὸ κατόρθωμα, δὲν εἶναι δύσκολο, κεῖνο πού σήμερα θεωρεῖται οὐτοπία, τὸ Δελφικὸ Πανεπιστήμιο, νὰ γίνῃ πραγματικότητα. Ὁ Σικελιανὸς ἔχει σπάνια δύναμη ψυχῆς. Ἔσουρε χιλιάδες κόσμου στοὺς Δελφοὺς καὶ τράβηξε τὴν προσοχὴ ὅλου τοῦ κόσμου μὲ τις γιορτές. Θαύμασα τὴν ἐπιρροὴ κ' ἐνθουσιασμὸ πού ἐμφύσησε στὴν ψυχὴ τῶν ἀγροίκων χωρικῶν τοῦ βουνοῦ. Κι' ἂν ἔστω δὲ γίνῃ Πανεπιστήμιο μπορεῖ γίνῃ πάντως ἕνα σημαντικὸ πνευματικὸ κέντρο. Στὸ ἀτάραχο καὶ γαλήνιο αὐτὸ μέρος μποροῦν νὰ γίνονται διεθνεῖς συνέδρια, ὅπως στὶς ἀρχαῖες ἀμφικτυονίες, σὰν τὰ εἰρημιστικά τῆς Χάγης καὶ τῆς Γενεύης, κάτω ἀπὸ τις περὶφανες κορφές τοῦ Παρνασοῦ, στὸ παράξενο μουρμούρισμα τῆς Κασταλίας.

Θαρρῶ ἀκλόνητα πὸς οἱ Δελφικὲς ἐορτές, μὲ τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνες καὶ τις παραστάσεις τοῦ Αἰσχύλου εἶναι ἡ καλύτερη πνευματικὴ ἐκδήλωση πού προσφέρθηκε στὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴν ἑκατον-

τατηρίδα της. Καὶ ἡ βιοτεχνικὴ ἔκθεση πού μᾶς παρουσίασεν ἐκεῖ ἡ κ. Χατζημηχάλη ἦταν κατὰ τὸ ἑλκυστικὸ πού κ' αὐτὸ τέριαζε. Καὶ τὰ δύο ἔδειξαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴ μακροσμένη της ἐποχὴ ὡς στὴ σημερινὴ της. Φάνηκε ἡ δράση της, ἡ αἴγλη της κ' οἱ ἀρετὲς τοῦ μεγάλου της λαοῦ.

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τὴν 7ην πρελθόντος Ἀπριλίου μετέστη εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ὁ διακεκριμένος ἡμῶν συμπολίτης **Δημήτριος Θ. Φραγκόπουλος**. Ὁ μεταστάς κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἴκου **Φράγκων Σταυροφόρων**, οἵτινες κατὰ τὸν μεσαίωνα κατήλθον εἰς Πελοπόννησον ὅπου καὶ ἔλαβον τὸ ὄνομα **Φραγκόπουλοι**.

Ἐκ τοῦ οἴκου τούτου ἀναφέρεται ὁ **Νικόλαος Φραγκόπουλος** ὅστις ἐχρημάτισε καὶ πρωτοπάστωρ τοῦ δεσπότη τῆς Πελοποννήσου, **Δημητρίου Παλαιολόγου**, ὁ **Λέων** ὅστις ὑπηρετεῖ στρατιωτικὸς τὸν **Δημήτριον** καὶ ὑπ' αὐτοῦ διωρίσθη διοικητὴς τῶν Μεσσηνιακῶν φρουριῶν, καὶ ὁ **Μέγας Δοῦξ Μιχαήλ** ὁ διοικήσας τὸν Μωρητὴν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Παλαιολόγου **Θεοδώρου Α'**.

Τῷ 1500 γόνου τοῦ οἴκου τούτου κατήλθον εἰς Ζάκυνθον, ἐνεκα δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσήνεγον εἰς τὴν Ἑνετίαν, τοὺς ἀνέγραψαν εἰς τὴν χρυσὴν βίβλον τῶν ἀποτελούντων τὸ μέγιο συμβούλιον τῆς νήσου εὐγενῶν.

Ἐκ τούτων εἶλκε τὸ γένος ὁ πατὴρ τοῦ **Δημητρίου Θεοφίλου** ὅστις ἐκ τοῦ γάμου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ στρατηγοῦ **Γιαννηκῶστα Κυριακούλας** ἀπέκτησε τρεῖς υἱοὺς τὸν **Δημήτριον**, τὸν **Κωνσταντῖνον** καὶ τὸν **Σπυρίδωνα**.

Ὁ **Σπυρίδων** ἐγεννήθη ἐν **Λευκάδι** τῷ 1876, ἔδρασε εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον **Καπετὰν Ζώγρας**, ἐφρονεῦθη δὲ τὴν 17ην Μαΐου 1905 εἰς τὴν παρὰ ταῖς **Γιαννιτσαῖς** θέσιν «**Λειβάδια**» μαχόμενος ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μακεδονίας. Γενομένου ἐκ μέρους τῆς φρουρᾶς **Κερκύρας** μνημοσύνου ὁμίλησε κατ' αὐτὸ ὁ πατὴρ του ἐξάρκας τὴν αὐτοθυσίαν **Ἰτοῦ Οὐβῦ** τοῦ καὶ **στονίσας** ὅτι ὑπέρτατον καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν παντὸς Ἑλλήνου καὶ δὴ ἀσπίδιον ἀπὸ τοῦ, εἶναι τὸ θνήσκειν μαχόμενον ὑπὲρ **Πατρίδος**. Ὁ λόγος οὗτος ἔτι καὶ

σήμερον ἔχει ἀφήσει ἀρίστας μεταξύ τῶν ἐπιζώντων ἐν-
τυπώσεις.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῇ 1
Μαΐου 1881 κατετάχθη εἰς τὸ Πολεμικὸν Ναυτικὸν τοῦ
ὁποίου εἶναι εἷς ἐκ τῶν διακεκριμένων ἀνωτάτων ἀξιωμα-
τικῶν καὶ ἐνυμφεύθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1916 τὴν Ἀγ-
γελικὴν Λεάνδρου Παλαίου.

Ὁ ἄρτι θανὼν Δημήτριος ἐγεννήθη ἐν Ἀθή-
ναις τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1870, ἐσπούδασε νομικὰ, ἀλλὰ
κατεγίνετο καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν
καὶ νέαν λογοτεχνίαν. Εἰς τὰ νεανικά του χρόνια ἔγρα-
ψε πολὺ ἐμπνευσμένα ποιήματα τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα
δὲν ἐδημοσίευσεν, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια σκέπτεται ὅπως τὰ
ἐκδώῃ εἰς ἴδιον φυλλάδιον. Φοιτητῆς ἔτι ἠσπάσθη τὸν
σοσιαλισμὸν καὶ εἶναι εἷς τῶν πρώτων ἀναφανέντων ἐν
Ἑλλάδι σοσιαλιστῶν. Φίλος τοῦ Χαϊρέτη καὶ τοῦ Δρα-
κούλη συνειργάσθη μετ' αὐτῶν, γράφων ἄρθρα κοινωνι-
κὰ καὶ σοσιαλιστικά, πλήρη ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὸ «Ἄρ-
δην» καὶ τὴν «Κοινωνίαν» τοῦ Δρακούλη, εἰς τὴν «Ἀ-
κρόπολιν» καὶ εἰς τὸ «Νέον Πνεῦμα» τοῦ Γαβριηλίδου,
ἄλλοτε μὲν ἐνυπογράφως, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὸ ψευδώνυμον
Denri Frank. Βραδύτερον ἐγένετο συντηρητικὸς καὶ βα-
σιλικὸς, ὡς δὲ γράφει ἡ «Νέα Ἑστία», ὁ Φραγκόπουλος
ἐθεώρει «παλιάνθρωπον τὸν νέον ὅστις δὲν εἶναι σοσι-
αλιστής, καὶ τὸν γέρον ὅστις δὲν εἶναι συντηρητικὸς.
Μόνον, ἔλεγεν, οἱ ποιηταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸ
γῆρας τῶν νὰ εἶναι σοσιαλισταί». Τῷ 1892 ἀνεκηρύχθη δι-
δάκτωρ τοῦ Δικαίου. Πέντε δὲ ἔτη μετὰ ταῦτα τῷ 1897
κατετάσσετο εἰς τὸν στρατὸν μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐρέδρου
ἀνθυπολοχαγοῦ εἰς τὸ I' Τάγμα τῶν Εὐζώνων τῆς Ταξι-
αρχίας Μπότσαρη τοῦ Ἠπειρωτικοῦ ἀγῶνος, τὸ ὁποῖον
ἤδρευε παρὰ τὰ πέντε πηγάδια. Τὴν 13 Ἀπριλίου ἡμέ-
ραν τοῦ Πάσχα αὐτὸς μετὰ τῆς Διμοιρίας του διατάσσε-
ται ὅπως καταλάβῃ ὑψώματὰ τινὰ ἀπέχοντα περὶ τὰ 1000
μέτρα καὶ κατοπτεύσῃ τὰ πέριξ, ἵνα ἀναγνωρίσῃ τὰς θέ-
σεις τοῦ ἐχθροῦ. Μετὰ μυρίας προφυλάξεις εἰς ἀπόστασιν
1500 μέτρων ἀντιλαμβάνεται τὸν ἐχθρὸν κατασκευάζον-
τα ἐπὶ τῶν ἐναντι ὑψωμάτων ὄχυράματα. Βλέπει μίαν
μαύρην γραμμὴν κινουμένην καὶ ὁ γενναῖος ἀξιωματι-
κὸς κρύπτει τὴν διμοιρίαν του ὅπισθεν φυσικοῦ προκα-
λύμματος καὶ αὐτὸς μόνος προχωρεῖ πολὺ πλησίον τοῦ
Τουρκικοῦ στρατοῦ χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτός καὶ ἐπι-
στρέφων εἰδοποιεῖ τὸν Διοικητὴν του ὅτι τὸ Πεζικὸν
στάτευμα τῶν πολεμίων στερεῖται πυροβολικοῦ. Ἐνῶ ὁ-
μως ἠλπίζεν ὅτι θὰ ἔδρα, διατάχθη νὰ μείνῃ ἀδρανῆς

μετὰ ζῆλον γαλέταν καὶ χωρὶς νερὸ ὑπὸ ἥλιον καυστικόν.
Τὴν ἐπιούσαν σφοδρὸν καὶ πυκνὸν πῦρ ὑποδέχεται τοὺς
ἀνιχνευτὰς τῆς διμοιρίας του. Αὐτὸς δὲ εὐρίσκειται ἐν ἀ-
μηχανίᾳ ἃν ἔπρεπε νὰ ἐπιτεθῇ ἢ νὰ περιορισθῇ ἀμυνό-
μενος. Εὐτυχῶς καταφθάσας ὁ λοχαγὸς του μετὰ δύο δι-
μοιριῶν διεβίβασε διαταγὴν νὰ τηρῇ ἀμυντικὴν θέσιν.
Ἄλλ' οἱ Τούρκοι καθημερινῶς ἐνισχυόμενοι ἔκαμον τὴν
17ην Ἀπριλίου ἀποφασιστικὴν ἐπίθεσιν. Οἱ εὐζῶνοι πολε-
μῶντες ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ νύκτας ἄϋνοι καὶ νή-
στεῖς ἤρχισαν νὰ μεμψιμοιρῶσι καὶ μόλις συνεκρατήθη-
σαν ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ, ὅστις διὰ λόγων καὶ
παραινέσεων τοὺς ἐνεθάρρυνεν. Οὗτοι δὲ θαυμάζοντες τὴν
ἀφοβίαν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ λησμονοῦν τὰ πάντα καὶ
μάχονται ὡς λέοντες. Αἴφνης σφαῖρα συντρίβει τὸ γόνυ
τοῦ ἀριστεροῦ ποδός του καὶ αὐτὸς πίπτει ἀναίσθητος.
Στρατιώτης του δὲ τὸν τοποθετεῖ ὅπισθεν προχώματος.
Οἱ Τούρκοι κατέφθανον, ὁ στρατὸς ἔφευγε, τὰ πάντα
ἐγκαταλείπων καὶ τὴν αἰμόφυρτον Φραγκόπουλον ἐκτά-
δην κείμενον. Ἐνῶ δὲ αἱ δυνάμεις του ἐξηντλοῦντο ἐκ
τῆς ἀκατασκέτου αἰμορραγίας βλέπει τὸν ἀνδρεῖον εὐζῶ-
νον Βασίλειον Μάργαρη.

— Μάργαρη, τοῦ λέγει, σκότωσέ με, καὶ μὲνε, νὰ μὴ
με πιάσουν ζωντανὸν οἱ Τούρκοι.

— Ὅχι, Κύριε ἀνθυπολοχαγέ, θὰ σὲ γλυτώσω ἢ μαζὺ θὰ
σκοτωθῶμε! δακρύων ἀπήντησεν ὁ γενναῖος στρατιώτης,
λαβὼν δ' αὐτὸν ἐπ' ὤμου τὸν ἔσωσεν τρέχων, ἐνῶ δεξι-
ὄθεν καὶ ὅπισθεν κατεपुरοβολοῦντο ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν γενναίτητα ὁ Δημήτριος προ-
ήχθη καὶ ἐτιμήθη διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Εἶτα
εἰσηλθεν εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον ὡς «Εἰρηνοδίκης»,
«Πάρεδρος» τῷ 1912, ὡς «Πρωτοδίκης» καὶ ὡς «Εἰσαγγε-
λεὺς» εἰς τὴν Καβάλλαν μετὰ τὴν πρὸς ἀρτήσιν της. Κα-
τόπιν καταχθεῖς εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Δικαιοσύνην
ἠξιώθη τοῦ βαθμοῦ τοῦ «Συνταγματάρχου» χρηματίσας ἐν
τῷ ἅμα «Καθηγητῆς τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, τῆς
τῶν Ὑπαξιωματικῶν καὶ τῆς τῶν Διαχειριστῶν Λοχα-
γῶν» «Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καὶ Πρόεδρος τοῦ Στρατο-
δικείου καὶ Σύμβουλος τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ.»

Ἐνυμφεύθη τῷ 1908 τὴν Ὀλγαν τοῦ ποτὲ Μάρκου
Κόμητος Θεοτόκη συνέγραψε δὲ πλὴν τῶν παραδόσεων
του καὶ ἄλλα βιβλία ἐν οἷς περὶ «Στρατιωτικῆς Νομο-
θεσίας», περὶ «Συνταγματικοῦ Πολιτεύματος παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις (1924)», περὶ τῆς «Φύσεως τῆς Στρατιωτικῆς
ὑποχρεώσεως (1924)», «Ἱστορίαν τῶν Στρατοδικείων ἐν
Ἑλλάδι» κλπ., καθὼς καὶ ἄρθρα κοινωνικὰ καὶ πολι-

τικά εις διάφορα περιοδικά και ιδία εις τὴν Στρατιωτικὴν Ἐπιθεώρησιν.

Τὴν 7ην Μαρτίου 1921 ἡ Συνέλευσις τῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ Πειραιεὶ Ζακυνθίων τὸν ἀνέδειξε Σύμβουλον τοῦ Συλλόγου τῶν Ζακυνθίων καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτὸν παρέμεινε μέχρι τῆς 12 Φεβρουαρίου 1923, ὅτε παρὰ τὴν θέλησίν του ὑπεδείχθη Πρόεδρος. Μὴ ὑποστηρίξας «ὄμως» τὴν ὑποψηφιότητά του, ἰσοψήφισε μετὰ τοῦ ἑτέρου τῶν ὑποψηφίων τοῦ κληρονομοῦ Νικολάου Γιατρᾶ.

Τῷ 1911 ἡ Στοὰ τοῦ «Φοίνικος» τῆς Ἀνατολῆς Πειραιῶς ἐμύησεν αὐτὸν εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐλευθέρας τεκτονικῆς εἰς τῆς ὁποίων ἀνήκεν ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῖνος μνηθεὶς εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις ἑδρεύουσαν Στοάν «Ἀθηνᾶν», ὁ πατὴρ του καὶ οἱ θεοὶ του ἀνῆκοντες εἰς τὴν ἐν Ζακύνθῳ Στοάν τοῦ «Ἀστέρος» τῆς Ἀνατολῆς τὴν ὑπαγομένην εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μεγάλης Ἀνατολῆς τῆς Ἀγγλίας. Τοῦτο πιστοποιεῖ καὶ τὸ ἐξῆς σημεῖωμα τοῦ Προέδρου τῆς Ζακυνθίας αὐτῆς Στοᾶς:

Ἐκ τῶν ἐν τῷ μητρώῳ τῆς παρ' ἡμῖν Στοᾶς τῷ ἀρχομένῳ ἀπὸ τοῦ 1862 (τῶν προηγουμένων δυστυχῶς μὴ σωζομένων), ἐρευνῶν μου, προέκυψαν μόνον τὰ ἐξῆς ὀνόματα τῶν Φραγκοπούλων. Ὁ ἄρις θανάτων Δημήτριος Θ. Φραγκόπουλος δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένος ἐδῶ καθὸ μνηθεὶς εἰς τὰ αὐτόθι Ἑλληνικὴν Στοάν. Ὁ πατὴρ του Θεόφιλος Δημ. Φραγκόπουλος ἐφέτης, ἔχει λάβει τὸν Α' καὶ Β' βαθμὸν ἐν τῇ ἐν Κερκύρα Στοᾷ «Ὁ «Φοίνιξ»» υἱοθετηθεὶς ἐδῶ τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1888 καὶ προαχθεὶς εἰς τὸν Γ' βαθμὸν τὴν 3ην Νοεμβρίου 1888. Ὑπάρχουν καὶ τρεῖς ἕτεροι ἀδελφοὶ τοῦ Θεοφίλου ἧτοι ὁ Ἀντώνιος μνηθεὶς τὴν 19ην Ἰανουαρίου 1873, ὁ Κωνσταντῖνος τὴν 2 Φεβρουαρίου 1877 καὶ ὁ Διονύσιος τὴν 15 Ἀπριλίου 1882 κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς ἀρχικῆς τῶν μῆσεως προαχθέντες.

Παναγιώτης Μουζάκης

Ὡς τέκτων ὁ Δημήτριος διεκρίθη, ταχέως δὲ προήχθη εἰς τὸν βῆθρον τοῦ διδραχάλου μετὰ τινα ὄμως χρόνον ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεώς του εἰς τὸν βῆθρον τοῦτον ἡ Στοὰ τοῦ διελύθη αὐτὸς δὲ λόγω τῶν ἐπιγυγελματικῶν του ἀσχολιῶν ἀπεκκρύνθη τῆς πρωτεύουσας καὶ τοῦ τάγματος. Μόλις δὲ τῷ 1923 ἐπικυβερθὼν εἰς Ἀθῆνας ἔσπευσε νὰ υἱοθετηθῇ εἰς τὴν Στοάν τοῦ Πυθαγόρου καὶ

ἀπέκτησε τοιαύτας συμπαθείας, ὥστε μετὰ ἐν ἔτος ἀνεδείχθη ῥήτωρ καὶ παρέμεινε ἐν τῇ θέσει αὐτῆς νομειῶν καὶ διδάσκων μέχρι τοῦ θανάτου του τοὺς ἀδελφούς.

Πλείονα βλέπε Ἄβουρη (Ἀνδρέα) Ζακυνθινὰ φυσιογνωμία. (Μουσαι 15 Ὀκτωβρίου 1898 ἀριθ. 133.) Ἀμπελοράβδη (Δ.) Ὁ Δημήτριος Θ. Φραγκόπουλος (Ζακύνθιος Ἀγρότης ἐν Ζακύνθῳ τῇ 20 Ἰουνίου 1930 ἀριθ. φύλλου 12). Ζῶν (Λεων.) Ὁ οἶκος τῶν Φραγκοπούλων. (Μουσαι 15 Ἰουνίου, 1 καὶ 15 Ἰουλίου 1922 ἀρ. 702-704). Ξενοπούλου (Γρ.) Περί τὰ γεγονότα καὶ τὰ ζητήματα (Νέα Ἔστια 1 Μαΐου 1930 Τεύχ. 81), Πυθαγόρας τεύχ. τοῦ Ἀπριλίου 1930.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Π. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

—Τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων. Ἡ «Ἴονιος Ἀνθολογία» εἶχε τὴν ἀντίληψιν πὸς ἡ Ἐκατονταετηρίδα δὲ θάπρεπε νὰ περάσει ἀπατήρητη εἰς τὴν Ζάκυνθο. Στὴ σημερινὴ παρακμὴ τῆς θᾶ ἦταν τὸ τελευταῖο σαβάνωμα τῆς. Κι' ὄμως ἔχει ἕνα παρελθὸν ἔνδοξο, γεμᾶτο φῶς, πολιτισμὸν, ἱστορία καὶ τέχνη. Οἱ ἄνθρωποι περνοῦν, οἱ καιροὶ ἀλλάζουν ἀλλὰ τὸ μεγάλο παρελθὸν τῆς μένει. Μένει γὰρ τὸ τῆς δίνει μιὰ ἐξαιρετικὴ θέσιν ἀνάμεσα εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις. Αὐτὸ τὸ παρελθὸν, παρελθὸν μιᾶς ἑκατονταετηρίδας, θάπρεπε ν' ἀναζωογονήσουν οἱ ἑορτιεῖς. Θάπρεπε νάχουν κάποιαν εὐεργετικὴν ἐπίδραση, νὰ ξυπνήσουν τὸν παλιὸ ζῆλον τοῦ καλοῦ, τὴν ἀμύλλα εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὰς ἐπιστῆμας καὶ εἰς τὰς τέχνες, εἰς τὴν καλαιπιδεῖαν καὶ εἰς τὴν πρόοδον. Διαφορετικὰ θάταν τελείως περὶ τῆς. Γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν ἐργάστηκε καὶ ὑπέδειξε τοὺς ἀρμοδίους τὴν ἐπιταχτικὴν ὑποχρέωσίν του. Ἔτσι ἡ Κα Μινώτου ἐξὸν ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τῆς εἰς τὸ «Ἐλεῦθερο Βῆμα» (13 Ἰουλίου) ἀπηύθυνε προσωπικὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν κ. Παπανδρέου καὶ εἰς τὸν κ. Βενιζέλο ματα καὶ ὑπεδεικνύοντας τὴν ἀγορὰν τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τὴν ἀνέγερσιν Πανθεοῦ.

—Ὁ κ. Παπανδρέου, εὐτυχῶς γὰρ τὴν παιδείαν καὶ γὰρ τὴν Ζάκυνθο, εἶναι ὄχι μόνον διανοούμενος ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία. Μέσα εἰς τοὺς λίγους μῆνας τῆς ὑπουργίας του ἡ ἐργασία του ἦταν πρωτοπόρα καὶ ἐκπολιτιστικὴ, ἐμπνευσμένη καὶ θετικὴ, στοργικὴ καὶ εὐεργετικὴ. Σὲ κανέναν ἄλλο κλάδον δὲν ἐκδηλώθηκε τέτοιον εὐεργετικὴν ἐπίδραση. Ἡ ἐκπαίδευσις, τὸ θέατρο, οἱ μὲν ἄλλοι τὰ γράμματα τὸν βοήθουν προστάτη, δημιουργὸν καὶ ἀνακαινιστή. Ἔτσι εἰς τὸ γράμμα τῆς Κα Μινώτου ἀπάντησε μὲ θερικὸν τηλεγράφημα υἱοθετήσας τὴν ὑπόδειξίν της. Τηλεγράφησεν ἀμέσως

στον κ. Νομάρχη πώς είναι πρόθυμος να συμβάλλει στην ανέγερση Πανθέου Ζακυνθίων, που το θεωρεί απαραίτητο. Το όνειρο γίνεται πραγματικότητα. Ένα Πάνθεο που να φωτίζει το παρελθόν και να μάς οδηγεί στο μέλλον, πλούσιο σε ελπίδες. Ένας ναός, «το σπίτι της Δόξας» όπως μάς γράφει ο κ. Μ. Σιγούρος, που εύλαβικά θα εισέρχονται οι προσκυνητές του Πνεύματος. Ένα μνημείο που θα στέκει αιώνια να θυμίζει στους μεταγενεστέρους την Έκατονταετηρίδα. Ένα έργο που θα συνδιάζεται με το όνομα του εμπνευσμένου Υπουργού. Γιατί το όνομα του κ. Παπανδρέου θα γραφεί στη συνείδηση του κάθε Ζακυνθινού για τη χειρονομία αυτή, που είναι δείγμα πολιτισμού και τιμή του Έθνους, με χρυσά γραμμικά.

—Για το σπίτι του Σολωμού παρασημαστικώς πόθησαν πολλά Διαφωτιστική, σχετικώς είναι η επιστολή του Σιγούρου (Έπιαν. Ήχώ, 15 Αύγ.): «Πρέπει με κάθε τρόπο να πραγματοποιηθεί η ανέγερση του σπιτιού του Σολωμού και να στεγαστεί εκεί το Ζακυνθινό Πάνθεο, στο σπίτι δηλαδή που ο Σολωμός είχε κατοικήσει από την εποχή που έγύρισε από την Ιταλία ως που έφυγε οριστικά από τη Ζάκυνθο κ' εγκαταστάθηκε στην Κέρκυρα. Στο σπίτι αυτό κατοικούσαν ο Ποιητής μαζί με τον αδελφό του Δημήτρη. Έκει η ψυχή του και οι νόοι του ξαναβρήκαν την Έλληνικήν πνοή, που την είχαν κάπως έπιπροσάσει τα χρόνια της διαμονής του στην Ιταλία. Έκει ήταν το φιλολογικό σαλόνι που σύχναζαν οι διανοούμενοι της εποχής, εκεί πρέπει να σκόψουμε νοερά, σαν στον ιερό βωμό της ιεοελληνικής Σκέψης που ξαναγεννήθηκε, γιατί με το Σολωμό γνωρίζει στην Έλλάδα το Αιώνιο Πνεύμα, που ήταν εξόριστο τόσα χρόνια μακριά από την πατρίδα του. Το σπίτι που γεννήθηκεν ο Ποιητής και έζησε τη βροφική και παιδική ηλικία του, δεν το ξέρουμε. Αλλά μάς άρκει αυτό που ξέρουμε, γιατί στο σπίτι αυτό κατοικούσε πια ο Έθνικός Ποιητής σε όλη του την άκμή και σε όλη του την διανοητικήν λάμψη και πρέπει να το τιλοφορήσουμε, σαν στεγαστεί το Πάνθεο, το «Σπίτι της Δόξας». Στο άλλο άγνωστο σπίτι κατοικούσαν ένα παιδάκι με τη μάνα του, ένα παιδί που δεν ήταν ακόμα η δόξα και η τιμή της πατρίδας μας». Συμφωνούμεν απόλυτα. Φρονούμε όμως ακόμη πώς να κανένα λόγο δεν θάρπεσε να ματαιωθή το όνειρο αυτό του «Σπιτιού της Δόξας». Εύτυχως που ο Δήμαρχος κ. Αναστ. Μερκάτης έδειξε από την πρώτη στιγμή ζωηρόν ενδιαφέρον για την ιδέα αυτή, που ασφαλώς θα αποθανάτισει το όνομά του.

—**Η επίσκεψη του κ. Παπανδρέου στη Ζάκυνθο** στις Έφορτές της Έκατονταετηρίδος, που θα γίνει η κατάθεση ίσως του θεμελίου λίθου, είναι πια απαραίτητη κ' έλπίζουμε να πραγματοποιηθεί. Θα άνιληφθεί τότε ο κ. Υπουργός πόσο δικαιο ήταν η χειρονομία του και εμπνευσμένη και θα λάβει ιδεών των καλλιτεχνικών θησαυρών της Ζακύνθου που κ' αυτοί κινδυνεύουσαν να δέν ληφθεί φρονίδα για τη διατήρησή τους.

—**Η Βιβλιοθήκη Δε-Βιάζη.** Και το ζήτημα αυτό ταχτοποιήθηκε. Ο Δήμος Ζακυνθίων, προς μεγάλην τιμήν του, ένήγησε ριζικά. Διωρίστηκε έφορος της Φωσκολιανής ο καθηγητής κ. Κομπίτσης και βιβλιοφύλαξ ο κ. Κονοφάος. Άνετέθη δέ στον ειδικό κ. Παπαγιαννόπουλο η έπιστημονική καταγραφή και ταξινόμησή της.

—**Ο νέος ναός του Αγίου Διονυσίου.** Πολύ σωστή και προβλεπτική η γνώμη του κ. Νικ. Καφοκέφαλου πώς πρέπει από τώρα να μελετηθεί το ζήτημα της έσωτερικής διακοσμήσεως επί τη βάσει του σχεδίου. Είναι πράγματα αυτά που δεν πρέπει να γίνουν τυχαία και επιπόλαια. Χρειάζεται μελέτη και έργασία μεγάλη, που θάρπεσε να είχε ανατεθεί σε ειδικήν έπιτροπή από τους κ. Παπαντινίου, Στέφανο Ξενοπούλου, Πελεκάση και άλλους καλλιτέχνες και αισθητικούς. Η Ζάκυνθος έχει να δείξει δείγματα υπέροχης καλαισθησίας και τέχνης και θα ήταν τρομερό και τραγικό να παροσιασθούν τώρα τερατογενήματα ή άκαλαισθητά.

—Και για το σχέδιο του Πάνθεου θάρπεσε να γνωμοδοτήσουν οι κορυφαίοι των ειδικών και καλλιτεχνών. Δέ θάναι μόνο χτήριο. Θα είναι και έργον Τένης, μνημείον.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

(Κρίνονται όσα λαβαίνουμε από δυο άντίτυπα)

—**Μανόλη Τριανταφυλλίδη:** «Ο ψυχρός και το γλωσσικό ζήτημα», κριτική μελέτη, Άθήνα, 1929.

—**N. B. Γαμξόκη:** «Από το Σολωμό στον Παλαμά» κριτική μελέτη, Άθήνα, 1930.

—**Emilio Bodrero:** «La traduzione del poeti classici», «Dello stile di Protagora», «I limiti della storia della filosofia», «La genialità italiana ed il pensiero di Giovanni Vailati», «Nuovi orizzonti del pensiero politico in Italia», «Il sorgere della sofistica nella vita e nel pensiero greco del v secolo», «Vittorie Dottrinali del Fascismo», «La presenza di Dante nella coscienza dell' Italia nova». Αυτοτελή φυλλάδια με τις παρά πάνω φιλοσοφικές μελέτες του καθ. του Πανεπιστ. της Πάδοβας E. Bodrero.

—**Costis Palamas:** «Le tombeau», traduction rythmée et assonancée par «Pierre Baudry», Athènes, Librairie Kauffman, 1930.

—**Costis Palamas:** «Choix de Poésies», traduction par Pierre Baudry, Athènes, L. Kauffman, 1930.

—**Γ. Σ. Δούρα:** «Όγτώ τραγούδια στον Ίεχωβά», Άθήνα 1930.

—**Αριστέϊδη Φουτρίδη:** «Παλαμάς και Ήσόδος», κριτική

μελέτη, Ἀθήνα, 1929.

—**Κ. Μ. Μιχαηλίδης**: «Ἀργύρης Ἑφταλιώτης», ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο του. Ἀθήνα, ἐκδότης Μαυροῦδης, 1930.

—**Τεύχρου Ἀνθία**: «Τὰ σφραγίσματα τοῦ ἀλήτη», ποιητικὴ συλλογὴ, Ἀθήνα, 1929.

—**Γιάννη Θεοδωρίδη**: «Φάλμα», μιὰ ὥρα λογικῆς κάποιου τρελοῦ. Δεύτερη ἐκδοσις, Ἀθήνα, 1930.

—**Ἡβης Κουγια (Μελισσάνθης)**: «Φωνὲς ἐντόμου», ποιήματα, Ἀθήνα, 1930.

—**Σ. Θ. Λάσκαρι**: «Ὁ Χαρίλαος Τρικούπης καὶ ἡ Ἑνωσις τῆς Ἐπιανήσου». Ἱστορικὴ μελέτη, Ἀθήνα, 1930.

—**Δ. Π. Γαγκόπουλος**: «Ὁ Προφητικὸς», διάλεξις τοῦ 1921 πάνω στὸν Παλαμᾶ. Ἀθήνα, 1929.

—**Λεωνίδα Χ. Ζῶη**: «Ἀναγραφὴ δημοσιευμάτων 1885-1930». Ἀθήνα, 1930.

—**Ἄγγελου Κασιγόνη**: «Ἡ ἀπλὴ ζωὴ», κοινωνιολογικὴ μελέτη, Περιοδικὸν «Ἐρευνα», (Ἀλεξανδρείας) Δεκέμβριος 1929, δραχ. 10.

—**Καλλιρῶν Ἐλεοπούλου**: «Οἱ Ἕλληνες κλασικοὶ εἰς τὰ γυμνάσια. Περιοδ. «Ἐρευνα», Ἀπριλίου 1930, δραχ. 10.

—**L. Leger**: «Ἱστορία τῆς Ρωσικῆς φιλολογίας», μετάφρασις καὶ προσθήκαι Α. Παπαδήμα. Ἀθήνα, ἐκδότης Γκοβόστη, δραχ. 25.

—**Μ. Τριανταφυλλίδη** «Χαιρετισμὸς στοὺς νέους Πανεπ. Θεσσαλονίκης», Θεσσαλονίκη, 1928.

—**Εὐστ. Λαγκάνη** «Ροδιακὸν Ἡμερολόγιον 1930», μετ' εἰκόνων. Συνεργάζεται καὶ ἡ Κα Μαριέττα Μινώτου: «Ἐν ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Λεοπάρντι, με κριτικὴν ἀνάλυσι καὶ μετάφρασι τῆς ἴδιας.

—**Στρατῆ Μυριβήλη** «Ἡ Ζωὴ ἐν Τάφῳ», Ἀθήνα 1930, δραχ. 55.

—**Ἄγγελου Σικελιανοῦ** «Δελφικὴ ἔκκλησις» 1930.

—**Διον Π. Καλογεροπούλου** «Ἡ πρώτη ἐν Ἑλλάδι ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τοῦ 1848» (ἐκ τῆς μελέτης περὶ Εὐθυμίου Κεχαγιᾶ Ἀθήνα 1930.

—**Ἀποστ. Μαγγανάρη** «Στὸν πρῶτον σταθμὸν», ποιητικὴ συλλογὴ, Ἀθήνα 1929.

—**Ἄνδρ. Λασκαράτου** «Οἰκογενειακά», με πρόλογο τοῦ Μαο. Σιγούρου, Περιοδ. Ἐρευνα (Ἀλεξανδρείας) δρ. 10.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

—Στὴ «Νέα Ἑστία» (15 Ἰουλίου 1930): Δημ. Πελεκάση «Χριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Ζακύνθου ποὺ ἐξαφανίζονται». Ἐπιτολὴ τοῦ Σπύρου Μινώτου «Τὸ σπῆν τοῦ Σολωμοῦ».

Σχολιάζεται ἐπίσης τὸ γνωστὸ ἄρθρο τῆς «Ἑλληνικῆς» γὰ τὶς Ἑορτὲς τῆς Ζακύνθου. Στὸ τεῦχος 1 Αὐγούστου ποιήματα Εἰρήνης Δεντρινοῦ καὶ Δ. Δάση (Τὸ κυπαρίσσι τὸ αὐλῆς μου).

—Πολλὴ τιμητικὴ γὰ τὴν Ἐπιάνησο ἢ «Κυθηραϊκῆ». Εἶναι ἡ πρώτη φημερίδα ποὺ ξεβναίνει ἀπὸ ἐπαρογιακῆ.

τον κ. Γ. Κασοῦ. Στὸ φύλλο 27 Ἰουλίου λαογραφικὰ «Ὁ γαμος στὴ Λευκάδα».

—Στὸ «Libre» τοῦ κ. Ρουσσέλ (Φεβρ. — Μαρτ.) ἐπισκόπησι τοῦ ἔργου τοῦ Ψυχάρη, πολὺ ἐνδιαφέρονσα.

—Ἐπανεξεδόθη ἡ «Ἀναγέννησις» Ζακύνθου ἀπὸ τὸν κ. Ζῶντο. Ἐκφράζεται μ' ἐνθουσιασμὸ γὰ τὸ Πάνθεο τῶν Ζακυνθίων.

—Στὸ πανηγυρικὸ τεῦχος τῆς Jemaine Egyptienne (15 Ἀπριλίου) τ' ἀφιερωμένο στὸν Παλαμᾶ συνεργάζονται οἱ κορυφὲς τῆς Ἑλλ. διανοῆσης ἀλλὰ καὶ οἱ κορυφαῖοι τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἀναγράφουμε τὰ ὀνόματά τους γὰ ἔλλειψη χώρου. Πάντως εἶναι μιὰ αὐθόρμητη ἐκδήλωσι θαυμασμοῦ ὀλοκλήρου τοῦ διανοοῦμενου κόσμου γὰ τὸ σεμνὸ ἀλλὰ Μεγάλου ποιητῆ μας. Εἶναι μιὰ σύντομη ἀλλὰ ἐπισταμένη ἀνάλυσι τοῦ ἔργου του, ποὺ ὅπως λέει ἡ Κα Μαριέττα Μινώτου, ποὺ συνεργάζεται ἐπίσης: «Le savant, l'érudit, le critique, se confondent dans le poète. De l'univers qu'embrasse son esprit lumineux, il distingue tout ce qui est beau absolument, généreux, noble, et il en enlève tout élément d'humaine misère. Il faut travailler auprès de Palamas pour pouvoir en suivre la poésie. Son oeuvre multiple et considerable a besoin d'être commentée particulièrement. Elle a besoin en outre d'étude et de scolies tout comme celle des auteurs classiques....»

—Στὴ Σύρα ἡ φίλη μας ποιήτρια καὶ συνεργάτρια Ρίτα Μπούμη ἐκδίδει τώρα τὸ περιοδικὸ τῆς «Κυκλάδες». Τεῦχος Ἰουλίου: «Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν κοινοτήτων ἐπὶ Τουρκοκρατίας» τοῦ Ἄντ. Σιγάλα, «Λαογραφικὰ Κυκλάδων» κτλ. Στὸ τεῦχος Αὐγούστου παρουσιάζει ἕναν νέο ποιητῆ τὸν Γ. Κυπραίῳ, με ἀληθινὸ ταλέντο. Ἡ «Ἴονιος Ἀνθολογία» τῆς εὐχεται κάθε προκοπῆ.

—Στὴν Ἑλληνίδα (Μάιος): «Τὰ δεκάχρονα τῆς Ἑλληνίδος 1921-1930». Τὶ ἔκαμε ἡ Ἑλληνίδα τὴν ἐποχὴ τῆς σκλαβιάς καὶ κατὰ τὴν ἐπικράτασιν, —ὀμιλία τῆς Ζωῆς Φράγκου στὸν Παράσο, Ἀπογραφικὰ τῆς Κεσσάνης, λεπτομέρειες τῆς βιοτεχνικῆς ἐκδόσεως τῶν Δεφῶν ἀπὸ τὴν κ. Γαϊτάνου—Γιαννιοῦ, καὶ κριτικὴ

ΙΑΝΝΙΝΑ 1927-1930
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

για τὰ ἀγρολούλουδα τῆς Μαριέττας Μινώτου ἀπὸ τὴν Καίτη Ζέγγελη. Στὸ τεῦχος (Ἀπριλίου) «Ἰωάννης Πετρόμπης Μαυρομαχάλης» ὄραιότατο ποίημα τῆς Μυριώτισσας, «Οἱ Ἑλληνίδες καὶ ἡ λογοτεχνία ἀπὸ τὸ 1800 ἕως σήμερα», τῆς Καίτης Ζέγγελη.

—Στὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιθεώρησι (Ἀπρίλιος): Ποίημα Μαλακάση, «Ζὰν Μορέας», τοῦ Χονδρογιάννη κτλ.

—Στὸ «Νουμᾶ», (Ἰούνιος): Ὠραῖο ποίημα τοῦ Βεναρδάκη, «Ὁ Ἐφταλιώτης στὸ Manchester τοῦ Ἀλ. Πάλλη, τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου τοῦ Γκόλφη γιὰ τὴν Πολυδούρη, ποιήματα τῆς Ρίτας Μπούμη, «Σπιχουρογικά παράξενα», τοῦ Σπαταλά κτλ.

—Στὴν «Ἐλευθερία», (Κερκύρας 27 Ἰουνίου) δημοσιεύεται ἡ ἔκκληση τοῦ Φιλεκαπαιδευτικοῦ ὁμίλου Κερκύρας πὺν ἴδρυσε τμημα λαογραφικῶν μελετῶν μὲ σκοπὸ τὴ συλλογὴ καὶ κατάταξη τοῦ λαογραφικοῦ μας ὑλικοῦ καὶ τὴ δημοσίευσή του στὸ λαογραφικὸ δελτίο πὺν θὰ ἐκδώσει ἀργότερα. Ὑπογράφεται ἡ ἔκκληση ἀπὸ καθηγητὲς καὶ διανοούμενους.

—Στὴν «Κέρκυρα», (Κερκύρας 2 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Θεοδ. Μαρκῆ γιὰ τὸ Λεύκωμα Μαρκορά.

—Ἡ «Ἐπτανησιακὴ Ἠχώ», τοῦ κ. Ζώντου μετᾶφερε τὴν ἔδρα της στὴ Ζάκυνθο. Στὸ φύλλο τῆς 15 Αὐγούστου, ἔξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον, περιέχει ὅλο τὸ ἱστορικὸ τῆς ἀνέγερσης Πανθέου μὲ τὰ ἀνταλλαγέντα τηλεγραφήματα, τὴν ἐπιστολὴ τῆς «Ἐπτανησιακῆς Ἠχώ», στὸν κ. Παπανδρέου, πὺν παρακαλεῖται νὰ ἐπισκεφεῖ τὸ νησί μας σὺς Ἑορτὲς καὶ μίαν ἐνδιαφέρουσα ἐπιστολὴ τοῦ Μαρίνου Σιγούρου πὺν δίνει πληροφορίες σημαντικὲς γιὰ τὸ σπῖτι τοῦ Σολωμοῦ. Διαβάζομεν ἀκόμη ἐν ἄρθρῳ σὰν ἀπολογισμό, τοῦ κ. Ζώντου, γιὰ τὴν ἔκδοση τῆς ἐφημερίδος του, πὺν μᾶς συνεκίνησε.

—Στὴν Ἑγερσι (Κερκύρας 3 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Κώστα Καλαντζῆ γιὰ τὸ Λεύκωμα τοῦ Μαρκορά.

—Στὸν Παρατηρητῆ (Χανιά 3 Ἰουνίου) ἄλλο τῆς Κορηλίας Γράχου «Ὁ Μαρκορᾶς καὶ ἡ Κοῆτη».

—Ἐπίσης σὶν Κήρυξ (Χανιά 29 Μαΐου) ἄρθρο τοῦ Ν. Τωμαδάκη γιὰ τὸ Λεύκωμα καὶ τὸν Μαρκορά.

—Στὸν Ἡμερήσιο Τύπο (10 Ἰουλ.) ὁμορφὸ χρονογράφημα τοῦ Κώστα Ἀθάνατου γιὰ τὸ Σολωμό.

—Πολὺ ὁμορφὸ καὶ ἐνδιαφέρον τὸ τεῦχος τοῦ Μαΐου τῶν «Μουσικῶν Χρονικῶν»: «Οἱ θρούλοι τῆς Τροίας στὴν Τέχνη», «τὸ Μουσικὸ αἶσθημα στὴ γλῶσσα» καὶ μιὰ ὄραιότατη μετάφραση τοῦ δραματικοῦ ποιήματος Ἐνοχ Ἀρντέν τοῦ Τέννισον ἀπὸ τὸν Μπούρολο.

—Στὰ πολυτιμώτατα «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» (τεῦχ. Α' καὶ Β' 1930) «Ἐκ τοῦ Βυζαντινοῦ Κάστρου τῶν Ἰωαννίνων» τοῦ Ὁρλάνδου, «Τὸ χωρίον Βοεδόβα (τῆς κυρᾶς Βασιλικῆς)» τοῦ Ν. Γιαννόπουλου, «ὁ Βησσαρίων Μακρῆς» ταῦ Εὐαγ. Σαβραμῆ, «Κῶδιξ τοῦ Ναοῦ τῆς πόλεως Δελβίνου», «Βιβλιογραφία Ἡπείρου καὶ Ἀλβανίας», «Τὰ Κουδορίτικα τῆς Ἡπείρου», «Γιαννιώτικα σιχολάκια».

—Στὴ Σάμο ὁ ποιητὴς Στέφανος Σίδερης μίλησε στὸ Φιλοτεχνικὸ Ὀμιλο γιὰ τὸ ἔργο τῆς Πολυδούρη. Στὴν ἐφημερίδα Ἀἴγαιον διαβάζομε καὶ μιὰ κριτικὴ του γιὰ «τίς τρέλλες πὺν σρένουν» καὶ «Ἠχὼ στὸ χάος», καθὼς καὶ μετάφρασή του γιὰ τὸ «δημοτικὸ τραγοῦδι» ἀπὸ τὴν Dora d' Istria.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παναγόπουλον (Πύλον) πολὺ ὁμορφὸ καὶ πρωτότυπο ἀλλὰ ὑπομνή μὲ τὴ σειρά σας. — Ὀλιαν Κ. Ἀθ. εὐχαριστοῦμε θερμὰ διὰ τὰς 120 δραχ. — Εἶν' ἀνέκδοτη ἡ «πρωτομαγιά στὴ Λευκάδα» γιὰ νὰ δημοσιευθῆ; Εἶναι πολὺ ὄραία. — Λαγκάνην Ρόδον. Λάβαμε τὰς 300 δραχ. Εὐχαριστοῦμε. Στοιὺς καθηγητὲς θὰ στείλω τὰ φύλλα ὅπως μοῦ γράφετε. — Τσαγκαρόπουλον Πύργου. Πρέπει νὰ γραφεῖτε πρῶτα συνδρομητῆς. Τὸ διήγημά σας καλὸ. Θὰ ἐξελιχθῆτε. Ποία εἶναι ἡ Δ)ση τῆς Φανῆς καὶ Χαῖδω Σμαδ; — Καθ. Raffaello del Re. Συγχαρητήρια γιὰ τὸ ἑλληνικὸ γράμμα σας. Ἐνδιαφέροντα καὶ τὰ ἄρθρα σας «La poesia nella grecia moderna» καὶ Ger. Marcoràs» στὸ «Judice» καὶ τὴν «Giornale di Genova». — Θὰ σᾶς συστήσω μερικὰ βιβλία γιὰ νὰ λάβετε πλατύτερην ἰδέα τῆς τελευταίας σημαντικώτατης κίνησης. — Καθ. Surra. Θὰ μᾶς συγχωρέσετε τὴν καθυστέρηση. Αἱ ὄραϊαι σας μεταφράσεις θὰ ἀρχίσουν ἀπ' τὸ ἐρχόμενο. — Γεώργ. Κανελλόπουλον. Ἐνεκρίθησαν τὰ: «Κύκλοι», «Παραμῦθι», «Φθινοπωρινοὶ διᾶλογοι». — Τζανετάτιον Θεσσ. Στὸ ἐρχόμενο ἀσφαλῶς. — Φλώρο «Ὁ θεῖος τοῦ Αἰγαίου» ὄραιότατος. εἶν' ἀνέκδοτος; — Γεο. Ἀμπάτην. Ὁ παλιὸς νερόμυλος ἐνεκρίθη. — Φρόσω Κ. Εὐχαριστοῦμεν ἀπείρως γιὰ τοὺς 12 συνδρομητὲς. Στὸ ἐξῆς τὰ ἐμβάσματα πρέπει ἀπείρως νὰ ἀποσταλῶνται στὴ Ζάκυνθο στὴ Δ)σή μου καὶ ὄχι στὸν ἐκδότη Μανουῆ ΜΕΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
Καλλιτεχνικόν καὶ Ἐκδοτικόν Τυπογραφεῖον
Δημητρίου Πετσάλη Ἐν Ζακύνθῳ